

De adviesaanvraag van de gemeente.

Adviesraad Sociaal Domein
t.a.v. de heer N. Steenkamp
Poldermolen 39
2661 LB BERGSCHENHOEK

Verzenddatum 7 november 2016
Ons kenmerk U16.14487
Uw brief van

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Annabel Trouwborst
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Adviesaanvraag m.b.t. (concept)
Maatschappelijke Agenda 2018-2022 en
de Algemene Subsidieverordening 2018**

Geachte heer Steenkamp,

Lansingerland is bezig met de transformatie in het sociaal domein. Dit heeft geleid tot een eerste versie (concept) van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022. Ook hebben we een concept Algemene Subsidieverordening 2018 ontwikkeld. Wij vragen de ASD advies te geven over deze twee onderwerpen.

De Maatschappelijke Agenda 2018-2022

De eerste versie van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022 (hierna: Maatschappelijke Agenda) richt zich op de opgaven in het sociaal domein waar de gemeente voor gesteld staat en de manier waarop we dit willen aanpakken. We gaan uit van drie kernelementen. We vragen u om in uw advies in te gaan op deze drie onderdelen:

- De basis op orde
Dit omvat de uitvoering van de taken die bij wet aan de gemeente zijn opgedragen. Het gaat dan om de taken die de gemeente ook nu al uitvoert. Bent u van mening dat de notitie voldoende verwoordt dat de basis op orde is?
- De accenten
Dit onderdeel betreft een aantal voorstellen voor aandachtsgebieden voor de komende jaren. Bent u van mening dat de beschreven accenten de juiste aandachtsgebieden voor Lansingerland zijn? De financiële ruimte laat niet toe om alle accenten uit te voeren. Wij vragen u daarom aan te geven welke drie accenten wat u betreft de prioriteit hebben.
- Monitoren en sturen
Dit onderdeel beschrijft de manier waarop we willen meten of onze inzet effectief en efficiënt is. Kunt u zich vinden in de genoemde sturingselementen?

In meer algemene zin horen wij graag van u of u aanvullingen heeft en of u vanuit uw perspectief risico's ziet voor de uitvoering van de concept Maatschappelijke Agenda.

Op 21 en 22 november ontvangen wij van gemeenteraadsfracties en aanbieders input voor de definitieve Maatschappelijke Agenda. Deze input bespreken we graag met u, zodat u dit mee kunt nemen in uw

advisering. Na besluitvorming door het college, medio december, ontvangt u de definitieve Maatschappelijke Agenda.

De Algemene Subsidieverordening 2018

In de bijlage vindt u de concept subsidieverordening en het bijbehorende wijzigingsdocument. Met de voorgestelde wijzigingen zorgen we, waar mogelijk, voor een administratieve lastenverlichting. Ik wil u vragen om aan de hand van het wijzigingsdocument de concept Algemene Subsidieverordening 2018 te bestuderen en te adviseren.

Uiterlijk 28 november

Ik verzoek u om uw advies uiterlijk 28 november 2016 uit te brengen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Sylvia Oosterman, via sylvia.oosterman@lansingerland.nl of Susan Nieuwlaat via susan.nieuwlaat@lansingerland.nl. Bij voorbaat dank voor uw advies.

Met een vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Lansingerland

Sandra Hammer
hoofd afdeling Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling

Bijlage(n):

T16.13619, Maatschappelijke Agenda 2018-2022

T16.10390, Algemene Subsidieverordening 2018

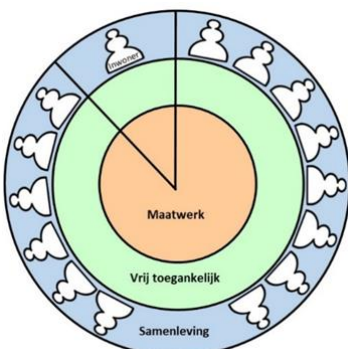
T16.14508, wijzigingsdocument behorende bij de Algemene Subsidieverordening 2018

De titel van dit stuk wordt nog aangepast. Met de titel willen we verwijzen naar de beweging die we willen maken: hiermee willen we duidelijk maken wat kenmerkend is aan de Lansingerlandse aanpak (Lansingerlandse standaard, accenten en transformatie)

Van systeemwereld naar leefwereld

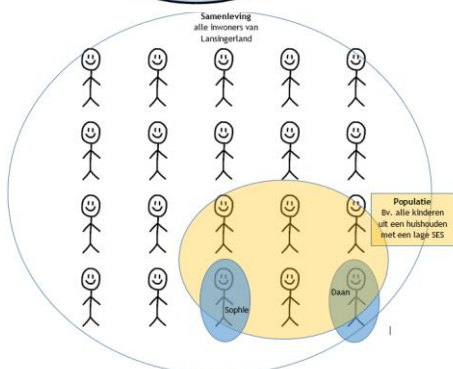
Beleidsplan Sociaal Domein deel III met de Agenda voor 2018-2022

- Boodschap 1: ondertitel geeft aan wat het stuk is, namelijk een beleidsplan waarin we toelichten hoe we uitvoering geven aan de verschillende wetten in het Sociaal Domein (m.a.w. werktitel, technische titel)
- Boodschap 2: het is een beleidsplan én een agenda. We geven met de accenten aan wat de agenda is voor de komende jaren
- Boodschap 3: we refereren hiermee aan de eerdere beleidsplannen over 3D: dit plan is een aanvulling op beleidsplan deel 1 en deel 2. Hiermee geven we uiting aan de transformatie: we hebben in afgelopen 2 jaar geleerd en inzichten opgedaan. Die gebruiken we voor het maken van deel 3, maar we bouwen op deel 1 en 2.
- Wijziging ten opzichte van eerdere titels: 3D is aangepast in Sociaal Domein. Dit plan gaat niet alleen over 3D (de decentralisatie van de 3 wetten)

Boodschap: dit plaatje zegt iets over hoe wij aankijken tegen de mens, onze inwoners, zijn netwerk en de samenleving. De mens centraal met zijn netwerk. Dit is onderdeel van de visie op hoe je het sociaal domein inricht. Dit plaatje willen we dan ook terug laten komen op de voorpagina.

Nog te doen: dit plaatje mooi opmaken m.b.v. vormgever.

Dit plaatje illustreert de systeemwereld (Deel B). Ook nog mooi opmaken.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Beleidsplan III: de volgende stap in de transformatie	4
1.1 Transitie en transformatie: een continu proces	4
1.2 Beleidsplan III 2018-2022	4
1.3 Relatie met andere plannen en keuzes	6
1.4 Relatie met andere domeinen	6
1.5 Regionale samenwerking	7
1.6 Leeswijzer	7
Deel A	<i>Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>
2 Kaders en uitgangspunten voor het Sociaal Domein	9
2.1 Transformatie is een doorlopend proces van Plan, Do, Check, Act	9
2.2 Kaders voor het sociaal domein	9
3 De Lansingerlandse Standaard	12
2.3 Element 1: Samen bouwen aan de samenleving	12
2.4 Element 2: De touwtjes zelf in handen	13
2.5 Element 3: Op tijd erbij!	13
2.6 Element 4: Passende hulp en ondersteuning	14
3 Waar maakt Lansingerland het verschil? De Agenda 2018 - 2022	16
3.1 De 10 beleidsaccenten	16
4 Keuzepakket accenten	21
4.1 Voorkeurspakket college	21
4.2 Alternatieve pakketten	22
Deel B	24
5 Financiën	26
5.1 Van begroting naar doelenschema's	26
5.2 Welke financiële ruimte hebben wij in 2018 en verder?	27
5.3 Wat kost de uitvoering van de beleidsaccenten?	28
6 Inkoop, monitoren & sturen	30
6.1 Inkoop	30
7.2 Monitoren	31
6.2 Sturen	35
7 Vervolg: uitvoeringsagenda	37

Voorwoord

.....

Voor het opstellen van dit plan hebben we op verschillende momenten input gevraagd van de commissie Samenleving, van de Adviesraad Sociaal Domein en van de aanbieders van zowel vrij toegankelijke als maatwerkvoorzieningen. We bedanken iedereen die de moeite heeft genomen om ons te voorzien van kritische vragen, ideeën en van zijn deskundigheid en ervaringen.

Opmerkingen vooraf:

Voor de nieuwe opbouw van het stuk verwijst u naar de leeswijzer: paragraaf 1.6 (blz 7)
In de blauwe blokken in de tekst is aangegeven op welke wijze we uw adviezen uit uw concept advies verwerkt hebben.

Uw verzoek om outreachend werken op te nemen vindt u niet terug in de tekst. Dit zit in het doelenschema's van de Standaard onder het instrument Bemoeizorg (volwassenen 3.3 en ouderen 3.2)

U heeft aandacht gevraagd voor collectieve preventie bij ouderen met alcoholproblematiek. Dit is opgenomen in het doelenschema Ouderen in de Standaard onder de gezonde leefstijl.
U heeft gevraagd om een accent gezondheid en bewegen. Dit hebben we niet opgenomen omdat we van mening zijn dat dit voldoende in de Lansingerlandse Standaard is verwerkt voor alle doelgroepen.

U heeft gevraagd om een uitwerking van communicatie en publieksinformatie. Dit is niet als zodanig opgenomen in het beleidsplan, maar maakt onderdeel uit van de uitvoering (focus op uitvoering)

1 *Beleidsplan III: de volgende stap in de transformatie*

1.1 Transitie en transformatie: een continu proces

Voor 2015 begonnen we met het voorbereiden op de *transitie*. De transitie betreft het overdragen van de verantwoordelijkheid van taken en van de cliëntgegevens van verschillende organisaties (rijk, provincie, zorgkantoren, zorgverzekeraars) naar de gemeente. Daarnaast kondigde het Rijk ook bezuinigingen aan op de budgetten die overkwamen om de nieuwe taken vorm te geven. Dit betekende dat we als gemeente het anders moesten gaan doen dan de organisaties die eerder verantwoordelijk waren: we moesten *transformeren*.

Met de transformatie waren we aan de slag en blijven we aan de slag. Met Beleidsplan deel III zetten we een volgende stap in het transformatieproces. De eerdere stappen zijn gezet in de beleidsplannen I en II en de Transformatieagenda¹. Tegelijkertijd is het de opvolger van de beleidsnota Sterke Samenleving, Ondersteunende Overheid, subsidiebeleidskader voor 2014-2018, een beleidskader voor het verdelen van de subsidie voor de doelen op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning en de nota Inkomensondersteuning 2015-2018.

Een terugkerend thema is dat transformatie een doorlopend proces is. We vergelijken het transformatieproces ook wel met een film (beeld in beweging). Met het schrijven van Beleidsplan III maken we een foto van het uitzicht op het punt waar we nu zijn beland. Daarna gaan we weer verder met transformeren.

In dit document besluit de raad over de beleidsinhoudelijke en de daarbij passende financiële kaders voor het sociaal domein voor de periode 2018-2022. Tegelijkertijd leggen we de kaders vast voor de wijze waarop we monitoren of we onze doelen behalen.

Net als in voorgaande periode stellen we daarom jaarlijks een Jaarrapportage en na twee jaar een Midterm Review op met een terugblik op de voorafgaande periode en waar nodig een bijsturing op het lopende beleid.

1.2 Beleidsplan III 2018-2022

Met de uitvoering van de Transformatieagenda zijn we aan de slag gegaan met de vragen: Waar liggen de behoeftes van onze inwoners? Wat zijn onze wettelijke taken? Hoe verdelen we het beschikbare budget? En hoe meten of we het goede doen?

Om dit plan te schrijven hebben we veel onderzoek gedaan en veel gesprekken gevoerd. We lichten hieronder onze aanpak toe die heeft geleid tot Beleidsplan deel III.

1.2.1 *De basis voor onze beleidsdoelen*

We hebben een document opgesteld dat de basis vormt waarop we ons beleid hebben vormgeven. Dit document heet 'Pijlers voor het sociaal domein'². Dit document bestaat uit drie pijlers:

- de Wetten: beschrijft de gemeentelijke taken op het gebied van het sociaal domein zoals verwoord in de wetten. Zowel de Participatiewet, de WMO, de Jeugdwet als ook een aantal kleinere wetten;
- de Levensloop: beschrijft de verschillende levensfasen met de ontwikkelingen die daarbij passen en de verstoringen die daarbij kunnen optreden;
- de Trendanalyse: is een gegevensverzameling vanuit verschillende bronnen over aspecten die gerelateerd zijn aan het Sociaal Domein. Het gaat om landelijke regionale en lokale gegevens, specifiek toegespitst op de gemeente Lansingerland.

¹ Een overzicht van de keuzes die in deze documenten zijn gemaakt is opgenomen in bijlage I.

² Pijlers voor het sociaal domein, Corsanummer T16.07529 en gepresenteerd aan de commissie samenleving op 20 april 2016.

Een samenvatting van de Pijlers is opgenomen in bijlage II.

1.2.2 *De Lansingerlandse Standaard en de Accenten*

Door het verbinden van de wettelijke taken met de Levensloop en onze hoofddoelen ontstond een beeld van de basis die we als gemeente moeten en willen bieden. We hebben dat uitgewerkt in vier doelenschema's, waarin we systematisch de hoofdoelen uitrafelen naar subdoelen in activiteiten. Deze systematiek hebben we eerder gebruikt voor het subsidiekader 2014-2018. De doelenschema's zijn opgenomen als bijlage III. De activiteiten die we uitvoeren om onze doelen te bereiken noemen we de Lansingerlandse Standaard. Met het uitvoeren van de taken uit de Lansingerlandse Standaard hebben we de basis voor ondersteuning op orde. In hoofdstuk 3 gaan we dieper in op de Lansingerlandse Standaard.

Daarnaast zien we ook specifieke ontwikkelingen in Lansingerland. Deze ontwikkelingen staan beschreven in de Trendanalyse en richten zich op de leeftijdsopbouw, sociaal economische status en problematiek die in de gemeente speelt. Op basis van de Trendanalyse en suggesties vanuit de raad en het maatschappelijk middenveld hebben we beleidsaccenten geformuleerd. Met de beleidsaccenten gaan we een stap verder dan waar we op grond van de wettelijke taken toe verplicht zijn. De accenten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.

1.2.3 *Inspiratie en consultatie*

Naast het doen van onderzoeken hebben we diverse acties ondernomen om het net op te halen. Zo hebben we bijvoorbeeld inspiratiesessies georganiseerd voor aanbieders, voor de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en voor de raadsleden, we hebben een dialoog met inwoners georganiseerd, we hebben werkbezoeken gebracht aan andere gemeenten en we hebben aanbieders en congressen over diverse thema's bezocht.

In de voorbereiding van Beleidsplan III hebben we de doelenschema's voorgelegd aan de raadsleden en aan een aantal partijen die de Lansingerlandse samenleving goed kennen, inclusief de ASD. Daarna hebben we een discussienotitie opgesteld voor de commissie Samenleving om een aantal onderwerpen te toetsen. Na de bespreking van de discussienotitie op 10 november 2016 in de commissie Samenleving zijn er schriftelijke reacties gestuurd door de partijen. Ook de ASD heeft een schriftelijke reactie gestuurd op basis van het eerste concept van het beleidsplan. Verder is op 22 november 2016 een bijeenkomst georganiseerd voor aanbieders waarbij ongeveer 60 professionals aanwezig waren om met ons mee te denken over de thema's in Beleidsplan III.

Met deze input zijn we aan de slag gegaan en het resultaat ligt voor u. Een verslag van de consultatierondes is opgenomen in de bijlage. De ASD ontvangt van ons een schriftelijke reactie op de opmerkingen die ze ons heeft gegeven.

1.2.4 *Ervaringen via pilots*

Transformatie gaat gepaard met een proces van uitproberen. Zo zijn we aan de slag gegaan met diverse pilots. Bij de pilots kijken we vooral naar uitdagingen tussen de verschillende wetten waarbij we de behoeften van de inwoner centraal zetten. Dit vraagt soms om het opzoeken van grensvlakken waarmee we het aanbod aan hulp en ondersteuning kunnen transformeren. Bijvoorbeeld door voorzieningen te creëren op het grensvlak tussen jeugdbeleid en onderwijs, tussen Wmo en Participatie, tussen subsidie en inkoop, tussen maatwerk en vrij toegankelijk. De pilotvorm maakte dat er echt geëxperimenteerd kon worden. De tussenstanden van de pilots zijn opgenomen in de (half)jaarrapportage 2016³. Soms een schot in de roos, soms moest er flink worden bijgesteld, maar alle ervaringen hebben bijgedragen aan Beleidsplan III.

³ Halfjaarrapportage 2016, corsanummer

1.3 Relatie met andere plannen en keuzes

Naast de overkoepelende beleidsplannen zijn er nog een aantal plannen die een verdere uitwerking zijn van een specifiek beleidsveld. Soms is dit gedaan omdat dit een wettelijke verplichting is en soms is dit gedaan omdat er een specifieke uitwerking nodig is waarvoor specifieke besluitvorming nodig is. In willekeurige volgorde hebben de volgende plannen een raakvlak met Beleidsplan III:

- *Verordening Sociaal Domein*: hierin staat uitgewerkt hoe de toegang tot maatwerkvoorzieningen is georganiseerd en voor welke voorzieningen een beschikking nodig is. De verordening wordt jaarlijks herzien.
- *Algemene Subsidieverordening*: deze verordening legt de basis voor de subsidies die vanuit de gemeente worden verstrekt. De subsidieverordening wordt iedere 4 jaar opnieuw vastgesteld. De verordening is verder uitgewerkt in subsidiebeleidsregels. Veel van deze subsidies zijn activiteiten die vallen onder de doelen in de doelenboom. De subsidiebeleidsregels worden jaarlijks herzien.
- *Subsidiekader Sterke samenleving, Ondersteunende overheid*: de beleidsdoelen die de basis vormen waarop wij subsidiëren en inkopen zijn verwerkt in het voorliggende beleidsplan (Beleidsplan III).
- *Voortgangsrapportage Sociaal Domein*: in deze rapportage wordt de raad geïnformeerd over de voortgang in het Sociaal Domein.
- *Beleidsplan schuldhulpverlening*: Dit is een uitwerking van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit plan moet elke 4 jaar door de raad worden vastgesteld.
- *Nota handhaving*: Dit is een uitwerking hoe de gemeente de handhaving heeft georganiseerd voor inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen.
- *Nota inkomensondersteuning*: Hierin staan de keuzes uitgewerkt die de raad heeft bij het inzetten van inkomensondersteuning.
- *Discussienota preventief jeugdbeleid*: deze notitie is opgesteld om de discussie te voeren over de (destijds voorgenomen) taakstelling op het jeugd- en jongerenwerk.
- *Onderwijsvisie*: deze notitie is nog in ontwikkeling. Er zijn raakvlakken daar waar het gaat om onderwijsondersteuning en jeugdhulpverlening.
- *Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet*: in dit plan is het gezondheidsbeleid en handhavingsbeleid (van veiligheid) op elkaar afgestemd. Elke vier jaar wordt er een nieuw plan opgesteld. De preventie en bijbehorende middelen zijn opgenomen in het voorliggende beleidsplan (Beleidsplan III). De wet schrijft voor dat de raad elke vier jaar een nieuw plan moet opstellen.
- *Nota Volksgezondheid*: de wet schrijft voor dat de raad elke vier jaar een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast stelt. De nota is verwerkt in het voorliggende beleidsplan (Beleidsplan III).
- *Woonvisie 2015-2020*: er zijn raakvlakken tussen de woonvisie en het sociaal domein. Denk aan het langer zelfstandig moeten wonen en starterswoningen.
- *Handboek sluitende aanpak*: in deze notitie is uitgewerkt hoe in de gemeente Lansingerland wordt samengewerkt bij huishoudens in multiprobleem situaties, meldingen huiselijk geweld en bij de samenwerking rond personen met verward gedrag.
- *Plan van aanpak Toegang 2.0*: in de toegang tot maatwerkvoorzieningen werken de toegangspartijen en de gemeente samen. We hanteren daarbij dezelfde procedure en hetzelfde format voor het ondersteuningsplan. Op basis van de ervaringen van het eerste jaar is een plan van aanpak opgesteld om gesprekstechnieken voortdurend te trainen en te verbeteren en om de deskundigheid van alle toegangsmedewerkers te vergroten. Ook is er een kalender met werkbezoeken opgesteld, zodat de toegangsmedewerkers nog beter weten welk aanbod het best past bij een hulpvraag.

1.4 Relatie met andere domeinen

Het spreekt voor zich dat het Sociaal Domein niet op zichzelf staat. Er zijn tal van dwarsverbanden met andere wetten, andere verantwoordelijke instanties en andere thema's die raken aan het sociaal domein en die invloed hebben op het meedoen aan de samenleving van Lansingerland. Voor de jeugdigen is er uiteraard de relatie met het onderwijs, met sport, met jeugdactiviteiten, met jeugdparticipatie, met veiligheid, om er maar enkele te noemen. Er is daarom al een dwarsverband gelegd met de Onderwijsvisie, waarover de besluitvorming nagenoeg samenvalt met de besluitvorming voor Beleidsplan III.

De Wet maatschappelijke ondersteuning, de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg zijn nauw met elkaar verbonden. Waar de verantwoordelijkheid van de ene wet ophoudt, start die van de andere wet. Samenwerking met huisartsen, met zorgverzekeraars, met wijkverpleegkundigen en met intramurale instellingen zijn van uitermate groot belang voor de continuïteit van zorg en ondersteuning, met name voor kwetsbare inwoners. Daarnaast is de samenwerking met afdelingen en partijen rondom wonen van groot belang om het zo lang mogelijk zelfstandig wonen mogelijk te maken.

Voor de Participatiewet werken we samen met het ondernemers in Lansingerland en in de regio Zuid-Holland Centraal. Het gaat dan niet alleen om het zorgen voor een gezonde lokale economie, maar ook om de maatschappelijke betrokkenheid van het bedrijfsleven. Goede voorbeelden zijn de Uitdaging, de campagnes om iemand met een arbeidsbeperking in dienst te nemen en de cursussen voor het herkennen en omgaan met mensen met dementie voor de winkeliersverenigingen in Lansingerland.

1.5 Regionale samenwerking

Op een aantal domeinen werken we samen in regionale verbanden. Voor de specialistische jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, Veilig Thuis en GGD (gezondheidszorg) werkt Lansingerland samen in de regio Rijnmond. Op een aantal thema's van participatie zoals werkgeversbenadering, sociaal ondernemen en asielgerechtigden werken we samen in de regio Zuid-Holland Centraal. Voor een aantal vormen van WMO-begeleiding werken we in H6 verband. En voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang werken we samen met de centrumgemeente Rotterdam.

1.6 Leeswijzer

Beleidsplan III bestaat uit twee delen: deel A en deel B. Deel A gaat in op de leefwereld van de inwoner en deel B gaat in op de systeemwereld.

Deel A

Hoofdstuk 2 beschrijft de kern van het Beleidsplan deel III. Onze visie en uitgangspunten, onze inzet en onze keuzes. Hoofdstuk 3 omvat in de eerste plaats de kaders voor alle taken op het gebied van het Sociaal Domein, waaronder de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet. Al deze taken, die ertoe bijdragen dat onze inwoners zo zelfstandig als mogelijk wonen, leven en participeren in Lansingerland vormen samen de zogenaamde Lansingerlandse Standaard. Deze Standaard gaat uit van de levensloop. In hoofdstuk 4 benoemen we een aantal beleidsaccenten op die thema's waar trends aangeven dat er behoefte is aan extra inzet. In hoofdstuk 5 wordt een keuze gemaakt voor de inzet op deze accenten.

Deel B

In hoofdstuk 6 hebben wij de financiële paragraaf uitgewerkt. Hierbij gaan wij in op de kosten van de uitvoering van de Lansingerlandse Standaard, de beleidsaccenten en de financiële ruimte. De uitkomsten van dit hoofdstuk hebben reeds als input gediend voor de in hoofdstuk 5 gemaakte keuzes tussen de beleidsaccenten. In hoofdstuk 7 gaan wij in op de realisatie, monitoring en sturing van het ingezette beleid. In hoofdstuk 8 beschrijven wij tenslotte op welke wijze wij dit uit gaan werken en implementeren. Wij spreken in dit kader van een uitvoeringsagenda voor 2017.

Deel A

De Leefwereld

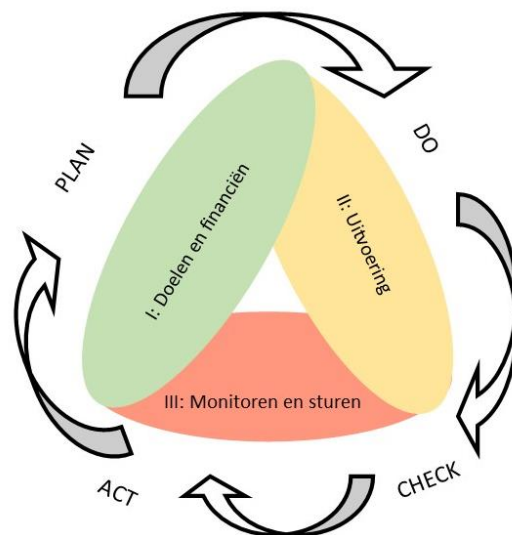
Doelen, uitgangspunten, de Lansingerlandse Standaard en de accenten

2 Kaders en uitgangspunten voor het Sociaal Domein

2.1 Transformatie is een doorlopend proces van Plan, Do, Check, Act

We doen steeds nieuwe inzichten op, zowel op inhoudelijk als op procesmatig niveau. Dat betekent dat transformatie voor ons geen doel is om na te streven, maar een continu proces om een efficiënte ondersteuning van inwoners met een hulpvraag bij te stellen en aan te scherpen. Beleidsplan III markeert de kaders voor dat transformatieproces, dat gaande is en zal blijven.

Dit beleidsplan biedt niet hét ideale model voor het Sociaal Domein maar biedt de kaders waarbinnen we voortdurend werken aan het optimaliseren van het proces om onze doelen te bereiken. We zien transformatie als een doorlopende beweging die door het meten, sturen en controleren zichzelf continu verbetert: het college voert uit aan de hand van de door de raad gestelde doelen. De wijze van monitoring wordt weer sterk bepaald door de wijze van uitvoering en zorgt voor sturing op de doelen. Het monitoren geeft ons inzicht in effectiviteit en verbeterpunten. Op basis daarvan en op basis van trends en signalen kunnen we onze doelen of onze instrumenten bijstellen. Dit komt overeen met de Plan, Do, Check, Act-cyclus van Deming.

Figuur 1

2.2 Kaders voor het sociaal domein

Voor 2015 hadden we in Lansingerland al een sociale structuur staan, waarin tal van partijen elkaar wisten te vinden. Hierin waren we gewend om samen te werken in netwerken waarin professionals van verschillende organisaties samen werkten rond bijvoorbeeld multiproblematiek, huiselijk geweld, mensen met een beperking en kinderen in een moeilijke thuissituatie. Op deze basis van samenwerkingsverbanden wilden we als gemeente verder bouwen. Daarom hebben we gekeken hoe we de nieuwe taken een plek konden geven binnen de bestaande sociale infrastructuur van Lansingerland.

2.2.1 Visie

Wij kijken naar het Sociaal Domein met een open blik: we zijn en blijven continu op zoek naar nieuwe mogelijkheden om nog beter aan te sluiten bij de behoefte van de inwoner, als onderdeel van de samenleving. Wij hechten daarom grote waarde aan de verbinding met andere onderdelen van de samenleving waar de inwoner een plek heeft, zoals sport, onderwijs, kerken, verenigings- en bedrijfsleven. We zijn met zijn allen verantwoordelijk voor de Lansingerlandse samenleving als geheel.

De inwoner staat voor ons centraal. Dat wil zeggen dat we aansluiten bij de behoefte van de inwoner in onze werkwijze en in ons aanbod. Daarmee leggen we de focus op de uitvoering. Onze ondersteuning richt zich op het versterken van de eigen regie, op het voorkomen van voorzienbare problemen en op het verbeteren of stabiliseren van de leefsituatie van onze inwoners.

In de visie is aandacht voor onze werkwijze in de uitvoering. Dat sluit aan bij jullie vraag om heldere communicatie met de inwoner en aandacht voor de bejegening. Dit is nader uitgewerkt in paragraaf 2.6.1 over de vraagverheldering

Daarnaast komt in deze visie uw verzoek terug om aandacht te hebben voor het voortschrijdend inzicht: we blijven continu op zoek naar verbeteringen in ons aanbod voor de inwoners.

2.2.2 Hoofddoelen voor het beleid

Drie hoofddoelen voor het sociaal domein zijn vastgelegd in de Transformatie Agenda die in januari 2016 door de gemeenteraad is vastgelegd. In Beleidsplan III voegen we daar een vierde hoofddoel aan toe. Met elk hoofddoel richten we ons op een doelgroep. De hoofddoelen zijn:

1. Jongeren van 0-23 jaar kunnen zich veilig en gezond ontwikkelen tot zelfredzame burgers.
2. Volwassenen van 18-67 jaar zijn financieel en zorgzelfstandig door arbeidsparticipatie en, waar dat (nog) niet mogelijk is, maatschappelijke participatie.
3. Volwassenen vanaf 67 jaar blijven zo zelfstandig mogelijk functioneren, wonen en participeren.
4. De kracht van de samenleving wordt optimaal benut.

Om onze doelen te bereiken zetten wij in op drie elementen:

- De Lansingerlandse Standaard, uitgewerkt in hoofdstuk 3;
- De beleidsaccenten, uitgewerkt in hoofdstuk 4;
- Sturing en monitoring, uitgewerkt in hoofdstuk 6.

2.2.3 Uitgangspunten voor het beleid

In de verschillende voorgaande beleidsdocumenten zijn op diverse plekken uitgangspunten voor het beleid vastgelegd. Tijdens het lopende proces hebben we nieuwe inzichten opgedaan waardoor we soms moeten bijstellen of aanvullen om aan de behoefte van onze inwoners tegemoet te komen. In Beleidsplan III hanteren we uitgangspunten voor zowel de uitvoering als voor het monitoren van het beleid.

Bij de *uitvoering* van het beleid gaan we uit van:

1. Een inclusieve samenleving

We gaan ervan uit dat alle inwoners, ongeacht hun afkomst, geaardheid of status, meedraaien in de samenleving en daar mede vorm aan geven. We bejegen elkaar met respect en accepteren elkaar als volwaardig lid van de samenleving. Dit uit zich bijvoorbeeld in de wijze waarop wij omgaan met iemand met een hulpvraag.

2. Een integrale benadering met de focus op de uitvoering

Mensen die zich tot de gemeente wenden met een hulpvraag zijn het best geholpen met een vorm van ondersteuning die past binnen de context van hun leven. Zij mogen van ons verwachten dat we ons niet beperken tot een standaard afwikkeling maar dat we samen met de inwoner verkennen welke oplossingen voor hem het best passend zijn. Wij leggen de focus hiermee op de uitvoering van ons beleid.

3. Het optimaal benutten van de eigen kracht

We gaan ervan uit dat mensen bij voorkeur regie hebben over hun eigen leven. Dat betekent ook dat we van inwoners verwachten dat zij hun eigen mogelijkheden zoveel mogelijk benutten. We verwachten dat iemand met een hulpvraag eerst onderzoekt of en hoe hij iets zelf kan doen, kan organiseren of kan aanschaffen, gebruik makend van een eigen netwerk van familie, vrienden en burens. Ook kan hij gebruik maken van de vrij toegankelijke voorzieningen die de gemeente faciliteert, zoals een klussendienst, (school)maatschappelijk werk of een inloopvoorziening. Op die manier houdt hij de touwtjes zelf in handen.

4. Ondersteuning op maat

Inwoners die het niet, niet volledig of niet meer op eigen kracht redden, bieden we ondersteuning op maat. Dat houdt in dat we rekening houden met de zwaarte van de problematiek, de complexiteit daarvan en met de benodigde intensiteit en dat we oplossingen zoeken in zowel vrij toegankelijke als in maatwerkvoorzieningen. We hanteren de principes:

- licht waar mogelijk, intensief waar nodig;
- eenvoudig waar mogelijk, multidisciplinair waar nodig;
- tijdelijk waar mogelijk, permanent waar nodig.

Een flexibel ondersteuningsplan is de basis voor de ondersteuning op maat.

5. Lokaal tenzij regionaal een meerwaarde heeft

We gaan ervan uit dat inwoners gebaat zijn bij ondersteuning zo dicht mogelijk in de buurt. Naast ondersteuning biedt dat namelijk ook mogelijkheden om meer duurzame sociale contacten te leggen. Sommige voorzieningen zijn echter alleen rendabel bij een groter volume. In die gevallen zoeken wij aansluiting bij buurgemeenten. Dat geldt ook voor voorzieningen die vragen om congruente samenwerking, bijvoorbeeld bij de aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling binnen de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.

6. Ondersteuning is voor alle inwoners toegankelijk

In Lansingerland hebben we niet gekozen voor wijkteams maar voor toegangspartijen. Deze partijen helpen onze inwoners met het vinden van passende ondersteuning op hun ondersteuningsvraag. We hebben in Lansingerland drie toegangspartijen, per leeftijdscategorie één. Voor sommige ondersteuning kunnen inwoners direct bij een organisatie terecht zonder dat hier een besluit van de gemeente voor nodig is. Dit noemen we vrij toegankelijke voorzieningen. De ondersteuning waarvoor wel een besluit van de gemeente nodig is, noemen we een maatwerkvoorziening. Het is wettelijk bepaald dat ook huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten toegang mogen verlenen tot jeugdhulp.

3 De Lansingerlandse Standaard

De meeste inwoners zijn prima in staat om richting te geven aan hun eigen leven en dat van hun gezin, zonder overheidsbemoeienis. Zij voorzien in hun eigen levensonderhoud en dragen bij aan het welbevinden van hun sociale omgeving. Ook geven zij mede vorm aan de samenleving door hun bijdrage aan de economie, aan de sociale cohesie en door hun ondersteuning aan anderen, als collega, buur, vriend, vrijwilliger of als mantelzorger.

Een klein percentage inwoners, van jong tot oud, loopt risico op achterstand of heeft een vorm van ondersteuning nodig. Op grond van de wetten die binnen het Sociaal Domein vallen, voert de gemeente taken uit op het gebied van preventie en ondersteuning voor inwoners. Wij hebben een norm ontwikkeld voor de uitvoering van deze wettelijke taken die aansluit bij onze visie op het Sociaal Domein. We noemen dat de Lansingerlandse Standaard. Deze Standaard is gebaseerd op onze visie, waarin we inwoners ruimte geven om zelf de touwtjes in handen te hebben en te houden. De Standaard geeft ook aan wat we doen om inwoners met een risicofactor tijdig op te sporen en eventueel te voorzien van hulp en wat we doen om passende ondersteuning te bieden aan inwoners met een hulpvraag. Deze Standaard is gebaseerd op het uitgangspunt van een inclusieve samenleving en is daarmee van toepassing op alle inwoners, ongeacht leeftijd, inkomen of beperking. De Standaard biedt ruimte voor de inzet van instrumenten via zowel vrij toegankelijke als maatwerk voorzieningen. De Lansingerlandse Standaard bestaat uit 4 elementen, die aangeven welke norm Lansingerland hanteert voor haar inzet.

U heeft gevraagd om de Basis op orde beter te onderbouwen. Wij denken dat wij dat gedaan hebben met de Lansingerlandse standaard en de onderbouwing daarvan. Daarnaast geven we een uitgebreid overzicht van de onderliggende wetten en gemeentelijke taken en doelen in het bijlageboekje, bijlage III.

2.3.1 *Inwoners dragen bij aan de energieke samenleving*

Inwoners dragen op allerlei manieren bij aan het reilen en zeilen in de samenleving. Velen zetten zich - vaak naast hun werk- in binnen hun directe omgeving. Ze maken onderdeel uit van netwerken van collega's, vrienden, (sport)verenigingen, burenschapsverbanden en zorgen er dan bijvoorbeeld voor dat een buurman in beeld blijft, dat er zo nu en dan een helpende hand wordt aangereikt aan vrienden en dat het prettig wonen is in de buurt. De kracht van de samenleving bestaat uit tal van kleine en grote lokale initiatieven van inwoners die verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leefomgeving, waarin het goed wonen, werken en recreëren is. De kracht zit ook in ondernemingen, klein of groot, commerciële bedrijven, verenigingen, en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor de energieke lokale samenleving. Wij willen ruimte geven aan deze beweging en daarmee een energieke samenleving creëren, waarin iedere inwoner zijn plek heeft.

Hier hebben we jullie opmerking verwerkt over de vereiste om ruimte te geven, te faciliteren, stimuleren etc.

2.3.2 *Inwoners dragen bij aan het sociaal welbevinden van hun omgeving*

Veel inwoners voelen zich medeverantwoordelijk voor het welzijn van anderen. Dat maakt dat zij anderen, ook inwoners die daar zelf niet zo goed toe in staat zijn, de mogelijkheid bieden op een plek binnen de samenleving. Soms doen zij dat op persoonlijke titel, maar velen zijn ook actief als vrijwilliger, zowel in het verenigingsleven als in de zorg en aandacht voor anderen.

Daarnaast kent Lansingerland een grote groep mantelzorgers. Zij besteden een groot deel van hun tijd aan de permanente zorg voor iemand in hun directe omgeving.

Lansingerland heeft veel waardering voor alle inwoners die zich inzetten als mantelzorger of vrijwilliger. We zien hen als onmisbare schakels in de samenleving. Daarom zorgen we voor een goede ondersteuning via het Steunpunt Mantelzorg en het VIP (Vrijwilligersinformatiepunt).

2.4 Element 2: De touwtjes zelf in handen

We verwachten dat inwoners de verantwoordelijkheid voor hun eigen leven nemen. Ook inwoners die (gedeeltelijk) afhankelijk zijn van instanties, kunnen nog een hoge mate van eigen kracht bezitten. De meeste mensen willen zoveel mogelijk zelf de touwtjes in handen hebben. We verwachten dat ieder zijn eigen kracht aanspreekt om zo zelfstandig mogelijk mee te kunnen doen in de samenleving.

2.4.1 Kinderen ontwikkelen zich tot zelfstandige inwoners

Om veilig en gezond te kunnen ontwikkelen tot een zelfredzame inwoner is het leggen van een goede basis erg belangrijk. Op jonge leeftijd worden niet alleen tal van (communicatieve, fysieke, emotionele en sociale) vaardigheden ontwikkeld en aangeleerd maar wordt ook de basis gelegd voor waarden als het ontwikkelen van vertrouwen, onafhankelijkheid en het belang van duurzame relaties.

Een kind dat een stevige basis meekrijgt leert zijn eigen kracht te ontwikkelen en te benutten. Die stevige basis wordt in de eerste plaats gelegd door de ouders, die daartoe voldoende opvoedvaardigheden nodig hebben en die een veilig thuis kunnen bieden. Naarmate het kind ouder wordt bouwen de opvang, school, sportclubs, vrienden, vakantiebaantjes etc. mee aan de basis. De ruimte die kinderen krijgen om de eigen talenten en mogelijkheden te ontplooien bepaalt in belangrijke mate hun kansen om volledig en volwaardig mee te kunnen draaien in de maatschappij en daar een bijdrage aan te kunnen leveren.

We vinden het belangrijk om het ontwikkelen van deze vaardigheden te stimuleren en de kansen op een gezonde en veilige ontwikkeling te vergroten. Het Centrum voor Jeugd en Gezin heeft als taak om vanaf de start de ontwikkeling van elk Lansingerlands kind te volgen.

2.4.2 Volwassenen hebben regie over hun eigen leven en dragen bij aan het sociaal welbevinden van hun sociale omgeving

In het eigen levensonderhoud en dat van het gezin kunnen voorzien biedt (financiële) onafhankelijkheid. Het geeft de vrijheid om keuzes te maken en je eigen paden te bewandelen. Daarom hechten we groot belang aan het verwerven van eigen inkomen door iedereen die daartoe in staat is. Daarnaast verwachten we dat volwassenen zich op één of andere manier inzetten voor de samenleving

2.4.3 (Aanstaande) ouderen bereiden zich voor op het zo lang mogelijk zelfstandig wonen en leven

Het beëindigen van de loopbaan rond de 67-jarige leeftijd betekent in eerste instantie vaak het aanbreken van een periode van grote vrijheid, genieten van het leven, reizen, kleinkinderen, hobby's enzovoort. Het behouden van zelfstandigheid is daarbij meestal een grote wens, maar dat is mede afhankelijk van de stappen die ieder zelf hierin zet: niet op het moment dat de gebreken zich voordoen, maar juist in de fase daarvoor. Wij verwachten van onze 67-plussers dat zij nadenken over wat ouder worden voor hun eigen leven betekent en over hoe zij zich daarop voorbereiden.

2.5 Element 3: Op tijd erbij!

Er zijn situaties of periodes in een leven waarin een risico bestaat op het oplopen van achterstanden op het gebied van lichamelijke, geestelijke of sociaal emotionele ontwikkeling. Ook kan het in bepaalde situaties moeilijk zijn om in het eigen levensonderhoud te voorzien. Lansingerland wil er op tijd bij zijn. Daarom zetten we voor elke leeftijdsfase preventief in bij voorspelbare risico's.

2.5.1 Kinderen en jongeren die risico 's lopen in hun ontwikkeling tot zelfredzame inwoners

Het is belangrijk om (dreigende) problemen in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en aan te pakken. Dit voorkomt escalatie en verergering. Lansingerland zet daarom in op kinderen met een risico op gezondheidsproblemen, op kinderen met risico op emotionele schade, op kinderen van ouders met

psychische problematiek of een verstandelijke beperking. Daarnaast willen we voorkomen dat pubers een verslaving oplopen en zetten wij erop in dat zij een startkwalificatie halen.

2.5.2 Volwassenen die een risico lopen op het verlies van zelfredzaamheid

Deze groep volwassenen is klein maar hun problematiek is vrij uiteenlopend. Een minimum inkomen geeft risico op schulden; een klein netwerk geeft risico op eenzaamheid; een licht verstandelijke beperking, psychische problematiek, een migratieachtergrond en/of een verslaving leiden vaak tot een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en geven risico op schulden en sociale uitsluiting. Voor inwoners met deze risicofactoren organiseren we op maat trainingen, informatiebijeenkomsten en advies en zetten we bijvoorbeeld buddy's en loopbaanoriëntatie in.

2.5.3 Ouderen die hun mobiliteit verliezen en die hun sociale netwerk zien krimpen

Vanwege het wegvallen van het netwerk van collega's of vanwege afnemende mobiliteit lopen ouderen eerder dan 67-minners het risico op het inkrimpen van het sociale netwerk. Ook ouderen met uitsluitend een AOW uitkering, met een verstandelijke beperking of met beginnend geheugenverlies raken snel geïsoleerd. De drempel om naar buiten te gaan en activiteiten te ondernemen wordt steeds hoger. We zetten in op informatieve bijeenkomsten en trainingen om verdere terugval te beperken en op tijdige signalering waardoor mensen snel toegeleid kunnen worden naar passende ondersteuning.

2.6 Element 4: Passende hulp en ondersteuning

2.6.1 De integrale vraagverheldering zorgt voor passende ondersteuning

Het zoeken van de weg in het grote ondersteuningsaanbod is niet altijd eenvoudig. Bovendien is het van groot belang de vraag achter de vraag te achterhalen. Dat vraagt om deskundigheid om te luisteren van degene die met de inwoner in gesprek gaat. De juiste toon op grond van wederzijds respect is in een dergelijk gesprek van groot belang. Inwoners kunnen met hun vraag terecht bij één van onze externe toegangspartijen en bij de gemeente zelf. Soms zijn hulpvragen zo complex dat een specifieke deskundigheid nodig is om tot de meest passende oplossing te komen. De consultants van de gemeente kunnen in zo'n geval extern advies opvragen bij een expertteam.

Iedereen met een hulpvraag heeft daarnaast recht op cliëntondersteuning. Dat kan iemand uit de omgeving zijn, maar ook een onafhankelijke cliëntondersteuner van MEE.

Samen met de inwoner stelt de toegangsmedewerker een ondersteuningsplan op. De in te zetten ondersteuning is passend bij de vraag wat betreft de soort (bijvoorbeeld vrij toegankelijk of maatwerk), de intensiteit, de deskundigheid en de duur. Met de in te zetten ondersteuning willen we de situatie verbeteren. In sommige situaties echter is het stabiliseren van de situatie het best haalbare resultaat.

2.6.2 Jeugdigen en hun ouders krijgen passende ondersteuning bij opgroeien en opvoeden

Kinderen kunnen soms worstelen met problemen. Bijvoorbeeld ten gevolge van de thuissituatie, maar ook met persoonlijke problemen zoals de eigen identiteit, eigenwaarde, etc. Die problemen hebben vaak hun uitwerking op school, waar kinderen een groot deel van hun tijd doorbrengen. We bieden mogelijkheden om kinderen door zo'n periode heen te helpen. Daarnaast kunnen ouders moeite hebben om de balans te vinden in het opvoeden. Voor hen zijn adviesmogelijkheden beschikbaar, zoals ondersteuning bij opvoedvaardigheden. Bij problemen op het gebied van relaties, opvoedkwesties of het gedrag van een kind/jongere kan bijvoorbeeld een coach ervoor zorgen dat het kind weer goed meedraait in het gezin en dat ouders handvatten hebben gekregen bij de opvoeding en benadering van het kind.

We willen voorkomen dat kinderen een achterstand oplopen doordat er financiële problemen in het gezin zijn. Daarom hebben we mogelijkheden voor financiële bijdragen om kinderen te kunnen laten participeren, zoals een individuele studietoelage, Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds.

Voor kinderen met een beperking zorgen we voor adequate ondersteuning, bijvoorbeeld door het verstrekken van een hulpmiddel. Sommige kinderen hebben langdurige en/of intensievere ondersteuning

nodig, vanwege een lichamelijke of verstandelijke beperking of vanwege gedragsproblematiek. Vaak kan dat thuis of op locatie, soms kunnen kinderen niet thuis blijven wonen.

De rechter heeft de mogelijkheid om kinderen onder toezicht te stellen of uit huis te plaatsen vanwege een onveilige ontwikkel- en/of opgroeisituatie. De rechter kan ook maatregelen treffen voor jongeren die crimineel gedrag vertonen ter voorkoming van escalatie. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze maatregelen door een gecertificeerde instelling.

2.6.3 Volwassenen krijgen passende ondersteuning bij wonen, werken en leven

De hulpvraag van volwassenen hangt af van hun persoonlijke situatie. Passende ondersteuning betekent voor sommige inwoners dat ze hulp krijgen bij alledaagse dingen zoals hulp bij het huishouden, hulp bij administratie of hulp bij het leggen van sociale contacten. Inwoners die over een minimum inkomen beschikken, krijgen hulp om het financieel te kunnen blijven redden, bijvoorbeeld met een collectieve zorgverzekering of bijzondere bijstand. Inwoners die aangewezen zijn op een uitkering bevinden zich in een afhankelijke situatie. Dat geldt ook voor mensen met schulden. Zij krijgen ondersteuning om hun situatie te verbeteren. Soms heeft iemand eenmalig hulp nodig waardoor hij weer goed voor zichzelf kan zorgen. Denk daarbij aan iemand die een rolstoel of een woningaanpassing nodig heeft.

Inwoners die niet volledig voor zichzelf kunnen zorgen, kunnen passende begeleiding krijgen, zowel in de thuissituatie als op locatie. Als ze zich niet zelfstandig kunnen verplaatsen kunnen ze reizen met het collectief vervoer. Inwoners die vanwege hun beperkingen intensieve ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld bij meervoudige handicaps, of in de situatie van mensen die in een beschermde woonvorm moeten wonen omdat zij 24 uren toezicht nodig hebben, krijgen langdurig gespecialiseerde ondersteuning op maat. Soms bevindt een inwoner zich in een situatie waar reguliere ondersteuning niet meer voldoende is vanwege de complexiteit van de problemen. Dat is bijvoorbeeld bij huiselijk geweld in een gezin, of als iemand geen dak meer boven het hoofd heeft. We zetten intensieve ondersteuning in ter verbetering van de situatie.

2.6.4 Ouderen krijgen passende ondersteuning bij het zelfstandig wonen en leven

Veel ouderen zijn geholpen met een laagdrempelige vorm van praktische hulp, zoals hulp bij het huishouden, hulp bij boodschappen, klussen of vervoer, bij voorkeur in combinatie met een sociaal aspect. Het samen doen is gezellig en geeft een minder afhankelijk gevoel. Met deze inzet kunnen ouderen langer zelfstandig blijven wonen.

Veel ouderen verliezen met het ouder worden (een deel van) de regie op het eigen leven. Individuele begeleiding thuis of een dagbesteding waarbij rekening wordt gehouden met specifieke problematiek (denk aan groepsactiviteiten voor mensen met dementie) maken het langer zelfstandig wonen mogelijk en kunnen opname in een verpleeghuis uitstellen.

Intensieve gespecialiseerde ondersteuning is bedoeld voor ouderen die de regie voor een groot deel kwijt zijn, meestal vanwege geheugenverlies. Zij willen meestal niet verhuizen. Voor hen is het fijn om in de eigen woning te blijven wonen vanwege herkenbaarheid en het thuis-gevoel. Waar mogelijk, zorgen we ervoor dat dit kan.

Ook ouderen hebben soms te maken met huiselijk geweld of met dakloosheid. Ook in die situaties zetten we gespecialiseerde ondersteuning in.

3 Waar maakt Lansingerland het verschil? De Agenda 2018 - 2022

De Lansingerlandse Standaard biedt een norm voor de inzet van een pakket van voorzieningen en diensten. Op sommige thema's of doelgroepen is het belangrijk om net iets meer te doen dan de wet of onze standaard aangeeft. Deze stap vraagt om het doorbreken van schotten en grenzen, een onorthodoxe aanpak, of soms intensivering van de inzet, waarbij de inzet niet wordt gehinderd door wetten, geschotte budgetten, administratieve hinderpalen, verschillen in taakopvatting etc.

Aan de hand van alle signalen die we hebben ontvangen gecombineerd met de Trendanalyse komen we tot 10 beleidsaccenten waarmee we in Lansingerland een verschil kunnen maken.

3.1 De 10 beleidsaccenten

3.1.1 Accent 1: Elk kind een kans

Met dit accent vergroten we de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren in een achterstandsituatie. Om veilig en gezond tot een zelfredzame inwoner te kunnen ontwikkelen is het leggen van een goede basis erg belangrijk. Uit de jaarrapportage 2015 van het Sociaal Cultureel Planbureau komt naar voren dat kinderen uit gezinnen met een lage sociaal economische status (SES) op latere leeftijd meer risico lopen op werkloosheid, taalachterstand en armoede. Ook hebben ze vaak moeite met het aangaan van duurzame relaties en het opbouwen van een netwerk. Dit geldt vaak ook voor kinderen van ouders met een niet westerse achtergrond.

We weten dat deze kinderen een grotere kans lopen om zelf als volwassene dezelfde problemen te ontwikkelen als de ouders (werkloosheid, armoede en schulden). Juist voor die kinderen is het belangrijk dat zij mee kunnen doen. Bijvoorbeeld aan sportactiviteiten, culturele activiteiten of dat zij een maatje hebben waarmee zij op kunnen trekken. We denken ook aan innovatieve aanpak, waarbij deze kinderen ervaren dat er meer kinderen worstelen met dezelfde problemen. Met dit accent geven we ook invulling aan de extra middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld voor de bestrijding van armoede onder kinderen. Met het leggen van dit accent zetten we bijvoorbeeld in op:

- Extra inzet Jeugd Sportfonds ⁴
- Extra inzet Jeugd Cultuurfonds
- Inzet van Stichting Jarige Job (rood vanwege nieuwe tekst, deze drie dingen mogen blauw qua tekst)
- Inzet van Fonds Kinderhulp
- Vergoeding van zwemlessen binnen het Jeugd Sportfonds uitbreiden.
- Extra inzet Stichting Leergeld
- Intensivering maatjesprojecten
- Extra inzet lichte, tijdelijke ondersteuning

3.1.2 Accent 2: Kinderen uit de knel

Met dit accent vergroten we de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren in de knel.

We vinden het belangrijk om te investeren in de ontwikkelkansen van kinderen. Hiermee voorkomen we dat kinderen en jongeren in de knel komen vanwege relationele problemen of verwachtingspatronen van hun ouders/verzorgers. Uit de trendanalyse blijkt dat het sociaal economisch klimaat in Lansingerland goed is en dat het relatief goed gaat met onze jeugdigen. We zien tegelijkertijd een aantal risicofactoren die een gezonde ontwikkeling kunnen verstoren, zoals: (v)chtscheidingen, eenoudergezinnen, huiselijk geweld, gedetineerde ouders, ouders met een verslaving, faalangst, rouwverwerking, aandachtstoornissen of mantelzorgtaken door jongeren. Met het leggen van dit accent gaan we extra inzetten op:

- Intensivering voorlichting over en ondersteuning bij opvoeden
- Extra inzet preventieve trainingen (sociale vaardigheid, weerbaarheid, opgroeithema's etc.)
- Extra inzet t.b.v. kinderen in echtscheidingssituaties

⁴ De kleuren van de voorbeelden sluiten aan bij de mate van inzet: groen voor licht, oranje voor midden en blauw voor zwaar.

- Uitbreiding aanbod t.b.v. kinderen huiselijk geweld, vechtscheiding

3.1.3 Accent 3: De leraar trekt aan de bel

Met dit accent sluiten we aan bij de Onderwijsvisie Lansingerland en leggen daarmee de verbinding met onderwijs. Zo willen we de signalering versterken voor kinderen van wie de ontwikkeling in de knel komt en zo maken we de weg vrij voor een goede toeleiding naar hulp en ondersteuning.

Het is belangrijk om problemen in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en aan te pakken. Dit voorkomt escalatie en verergering. Naast ouders signaleren ook mensen in de omgeving problemen bij kinderen. Hierin is het onderwijs een belangrijke partner. School is namelijk een plek waar kinderen het grootste deel van hun tijd doorbrengen. Daarom vinden we het belangrijk dat leerkrachten en anderen rondom het kind toegerust zijn op het signaleren van problematiek van het kind en/of het gezin en hiernaar kunnen handelen. Door het versterken van de signaleringsfunctie in school en het verbinden van de school met andere vindplaatsen van kinderen kunnen we de keten rondom het kind versterken.

We sluiten hiermee aan op de Onderwijsvisie Lansingerland, die inzet op het ontwikkelen van de basisschool als onderdeel van een wijknetwerk, door de verbinding met de BSO, sport en cultuur en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Een tweede doel uit de Onderwijsvisie is het organiseren van hulp en ondersteuning dichtbij het kind, dat wil zeggen binnen de muren van het basis- en middelbaar onderwijs. Het onderwijs heeft aangegeven dat zij de weg in zorgland slecht kunnen vinden als zij ondersteuning zoeken voor een kind en zijn ouders.

Daarnaast is het van belang de signaleringsfunctie van professionals zoals jeugdverpleegkundigen, leerkrachten, pedagogisch medewerkers, (jeugd/huis)artsen, (school)maatschappelijk werkers, jeugd- en jongerenwerkers, maar ook van vrijwilligers op de (sport)verenigingen en anderen in het sociale netwerk te versterken. Ook zij moeten weten waar zij hun vragen en signalen kunnen neerleggen en hoe zij zelf een bijdrage kunnen leveren in een kind- of gezinssituatie. Met het leggen van dit accent gaan we extra inzetten op:

- Intensiveren voorlichting over en ondersteuning bij opvoeden
- Deskundigheidsbevordering professionals en vrijwilligers
- Intensiveren SMW PO
- Intensiveren SMW VO

3.1.4 Accent 4: Pubers in de spotlights

Met dit accent willen we duidelijk maken dat Lansingerland oog heeft voor jongeren die zich ontwikkelen naar jongvolwassenen.

De trendanalyse laat zien dat jongeren in onze gemeente over het algemeen hoog opgeleid zijn. Er zijn weinig schoolverlaters en de meeste jongeren bewegen goed (en zijn lid van een sportvereniging). Toch zijn er ook minder positieve signalen. Denk hierbij aan hangjongeren en middelengebruik onder jongeren. Ook is het voor jongeren lastig om in Lansingerland woonruimte te vinden, waardoor het opbouwen van een zelfstandig leven in de gemeente lastig is. We vinden het belangrijk dat jongeren goed zijn voorbereid op hun toekomst en we willen de persoonlijke ontwikkeling van onze jeugdigen faciliteren.

Daarnaast zijn er signalen dat het beleid tot nu toe vooral gericht is geweest op het jonge kind. Op basis van de bevolkingsprognose weten we dat het aantal jongeren in de puberleeftijd gaat toenemen. Hierop willen we ons voorbereiden. Met het leggen van dit accent gaan we onder andere extra inzetten op het ontwikkelen van vaardigheden gericht op de toekomst:

- Scholingadviesgesprekken
- Cursussen budgetteren
- Recreatieve activiteiten in de avonden
- Intensiveren voorlichting middelengebruik
- Aanvullende inzet t.b.v. jongvolwassenen

3.1.5 Accent 5: Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord'

Met dit accent vergroten we de maatschappelijke participatie om een sociaal isolement te voorkomen

De samenleving als collectief heeft de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor elkaar, met respect voor elkaar. Het verenigingsleven is onderdeel van de sterke, veerkrachtige samenleving, omdat mensen elkaar daar ontmoeten. Maar ook het buurt- of wijkgevoel kan hierbij een rol spelen. Op bepaalde momenten kan een individu uit die samenleving een zetje nodig hebben om 'aan boord' te blijven en niet uit beeld te raken. Dit speelt onder ander bij inwoners met psychische problematiek.

Als fysieke en soms ook geestelijke vermogens afnemen en het sociaal netwerk steeds kleiner wordt, kan iemand een zetje nodig hebben om 'aan boord' te blijven en niet uit beeld te raken. We zien dat vooral bij ouderen die hun naaste verliezen en/of fysiek minder mobiel worden. We willen deze groep bij de samenleving blijven betrekken.

Het percentage inwoners in de leeftijd van 65 jaar en ouder dat zich matig tot (zeer) ernstig eenzaam voelt, is in Lansingerland met 39% lager dan in de regio. Toch is hier sprake van een stijging van 6% ten opzichte van 2008. Met het groeiende aantal ouderen en de steeds hogere levensverwachting is de verwachting dat de problematiek van eenzaamheid toeneemt, vooral ten gevolge van de tendens dat ouderen steeds langer thuis blijven wonen. Met dit accent zetten we extra in op:

- Intensiveren samenwerking huisartsen en welzijnspartners
- Extra inzet (geschoolde) vrijwilligers
- Extra inzet professionals

3.1.6 Accent 6: Werken aan werk

Met dit accent willen we ervoor zorgen dat zoveel mogelijk inwoners klaar staan voor de arbeidsmarkt en dat de arbeidsmarkt klaar is voor deze kandidaten.

De afgelopen jaren is het bijstandbestand flink gegroeid. Dit komt onder andere door de na-ijlende economische crisis, de toestroom van asielgerechtigden en de instroom van nieuwe doelgroepen als jonggehandicapten. Wij proberen onze kandidaten zoveel mogelijk te laten participeren. Het uitgangspunt hierbij is betaald werk, indien dit mogelijk is. Met onze aanpak proberen we enerzijds onze kandidaten klaar te maken voor de arbeidsmarkt en anderzijds deze arbeidsmarkt te stimuleren om onze kandidaten in dienst te nemen. Bij dit laatste zijn we echter uiteraard ook afhankelijk van werkgevers. Zij stellen immers de vacatures open, die onze kandidaten weer toekomstperspectief bieden.

Om ons doel te bereiken, hanteren we daarom een werkgeversbenadering. Hierbij gaan onze accountmanagers in gesprek met werkgevers over onder andere het beschikbaar stellen van vacatures, maar ook over jobcreation, jobcarving en het invullen van garantiebannen. Ook kunnen onze accountmanagers diverse instrumenten uit onze toolbox inzetten om werkgevers te ontlasten. Denk hierbij aan werkplekaanpassingen, jobcoaching of een werkgeverscheque. Tot slot helpen we bedrijven bij het invullen van hun verplichtingen vanuit social return, wanneer zij een aanbesteding gegund krijgen door de gemeente.

Met dit accent willen we extra inzetten op deze werkgeversbenadering, door extra capaciteit vrij te maken voor:

- Extra capaciteit werkmakelaar I
- Extra capaciteit werkmakelaar II

Met dit accent komen we tegemoet aan uw verzoek om een accent toe te voegen het bevorderen van arbeidsparticipatie

3.1.7 Accent 7: Grip op geld

Met dit accent zetten we in op het voorkomen van schulden en pakken we problematische schulden aan

Schulden liggen vaak aan de basis van andere problemen: werkloosheid, huisvesting, oplopende spanningen, huiselijk geweld etc. Deze stapeling van problemen zorgt ervoor dat mensen op achterstand komen in de maatschappij en dat kansen op participatie en zelfredzaamheid steeds kleiner worden. Bovendien is er een groot risico op intergenerationele overdracht. Kinderen uit gezinnen met schulden hebben een grotere kans om later ook financieel minder zelfredzaam te zijn. Door de financiële problemen bij ouders te verhelpen, kunnen we deze overdracht mogelijk doorbreken.

Gezinnen met multi-problematiek hebben vrijwel altijd ook te maken met schulden. Er zijn gezinnen die doorlopend, en vaak zelfs een leven lang, te maken hebben met schulden. Hierdoor verkleinen de ontwikkelkansen voor kinderen en ontwikkelt het gezin steeds minder veerkracht om de problemen op te lossen. In Lansingerland gaat het om een klein aantal gezinnen, maar de complexiteit hiervan is stijgend. Slagkracht en doorzettingsmacht zijn nodig om deze cirkel ten gevolgen van schulden te doorbreken.

Met het leggen van dit accent zetten we extra in op:

- Zakgeldtrainingen
- Budgetcursussen op scholen
- Extra inzet op versterking van de keten, voorlichting en communicatie

3.1.8 Accent 8: Intergenerationeel wonen met passende woningen

Met dit accent willen we ervoor zorgen dat ouderen en jongeren door elkaar kunnen wonen, waarmee we het bieden van onderlinge hulp willen bevorderen en waarmee we ervoor zorgen dat de straat of buurt levendig blijft.

Daar waar meerdere leeftijdsgroepen door elkaar wonen, blijft het klimaat levendig. Het biedt kansen voor onderlinge burenhulp, zoals oppas door een oudere voor wie de ouder van het kind direct de boodschappen meeneemt. Wonen tussen jongere generaties houdt ouderen langer vitaal en gaat vereenzaming tegen. Hiervoor wordt de verbinding gelegd met het beleidsterrein Wonen, mede met het oog op de initiatieven voor kleinschalig wonen en de ontwikkeling van Wilderszijde.

Wonen in een passende woning en in een passende woonomgeving maken dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen. Een passende woning wil zeggen een gewone woning die qua indeling makkelijk is in gebruik, en die toegankelijk is. Daarnaast moeten de woning en de buurt de inwoner een sociaal en fysiek gevoel van veiligheid geven. Een passende woonomgeving wil zeggen dat medische voorzieningen, vervoersmogelijkheden en ontmoetingsmogelijkheden binnen bereik zijn.

We verwachten van onze inwoners dat zij daarin zo veel mogelijk zelf hun keuzes maken en zich voorbereiden op komende gebreken en beperkingen. We richten ons daarbij vooral op de grote groep jonge senioren (net met pensioen, nog zeer energiek en waarvan een deel vaak behoorlijk vermogend is). We willen dat zij zich goed bewust zijn van de keuzes die ze nu nog hebben, zodat ze geen gedwongen keuzes hoeven te maken als het allemaal niet meer lukt. We denken bijvoorbeeld aan:

- Bewustwordingscampagne
- Referentiewoning
- Intensivering inzet op woningaanpassing en hulpmiddelen
- Collectieve woonvoorzieningen
- Blijversregeling

Met dit accent geven we invulling aan uw verzoek tot meer passende wonen en de door u geuite wens tot meer intergenerationeel wonen, zoals u gevraagd heeft tijdens de inspiratieronde over de accenten.

3.1.9 Accent 9: Lansingerland waardeert/ heeft oog voor de vrijwillige inzet

Met dit accent vragen we aandacht voor mantelzorgers met gemengde zorgtaken, werkende en jeugdige mantelzorgers.

Mantelzorgers zijn ook onmisbaar, maar dan vooral voor degene voor wie zij zorgen. Mantelzorgers starten niet vanuit een enthousiasme en niet vanuit een keuze, zij zorgen voor een ander vanuit een noodzaak. Het percentage werkende mantelzorgers is in 10 jaar toegenomen van 13% naar 19%. Het aandeel mensen met gecombineerde taken (werk, gezin en mantelzorg) wordt daarmee steeds groter. Dit leidt tot een grotere fysieke en psychische belasting. We zetten in op:

- Scholing voor vrijwilligers

Met dit accent vragen we erkenning en waardering voor de vrijwillige inzet

Lansingerland kent een bloeiend verenigingsleven en heeft daarom een groot aantal actieve vrijwilligers. Deze vrijwilligers zijn niet alleen actief op de sportclub, maar zetten zich ook in voor verschillende ondersteunende taken in het Sociaal Domein. Het grotere beroep dat gedaan wordt op eigen kracht van inwoners leidt tot een nog groter beroep op vrijwilligers. Zij zijn onmisbaar en van grote waarde voor de samenleving. Wij willen ervoor zorgen dat steeds meer inwoners zich enthousiast in (blijven) zetten en de continuïteit van de vrijwillige inzet borgen. We willen hun belang erkennen door in te zetten op:

- Taxipassen en parkeervergunningen voor mantelzorgers
- Extra inzet (geschoolde) vrijwilligers
- Verwenhotel
- Intensivering op ondersteuning van mantelzorgers

3.1.10 Accent 10: Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten

Er bestaan zorgen dat inwoners van onze gemeente de voor hen noodzakelijke Wmo-voorzieningen opzeggen vanwege de hoogte van de eigen bijdrage. Het opzeggen van Wmo-voorzieningen kan een maatschappelijk probleem vormen, als de betreffende inwoners niet in staat blijken het wegvallen van deze voorzieningen zelf op te vangen of alternatieven te regelen. Wij stellen een viertal aanpassingen voor welke leiden tot een effectieve beperking van de lastendruk bij gebruikers van voorzieningen in het kader van de Wmo.

- Verhogen inkomensdrempel
- Gelijkstellen uurtarieven
- Verlagen maximale eigen bijdrage minima
- Maximeren eigen bijdrage op € 700

Met dit accent komen we tegemoet aan uw verzoek tot aandacht in een accent voor de financieel zwakkeren

4 Keuzepakket accenten

We kiezen ervoor om een paar dingen goed te doen en niet van alles een beetje. Daarom hebben we een globale inschatting gemaakt van de kosten van een lichte, een midden en een intensieve variant. De volgende voorstellen zijn gebaseerd op een geraamde beleidsruimte van ongeveer € 1.145.000. Deze financiële beleidsruimte wordt nader toegelicht in deel B, hoofdstuk 6.2.

In de onderstaande tabel hebben we een indicatieve uitwerking gemaakt van de kosten van de verschillende beleidsaccenten. Hiermee brengen we in één schema de integrale afweging voor het kiezen van de beleidsaccenten in beeld.

Nr.	Beleidsaccent	a. Licht	b. Middel	c. Zwaar
1	Elk kind een kans	200	225	275
2	Kinderen uit de knel	10	75	135
3	De leraar trekt aan de bel	35	110	180
4	Pubers in de spotlights	20	65	90
5	Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord'	15	55	150
6	Werken aan werk	-	50	80
7	Grip op geld	30	35	85
8	Intergenerationeel wonen met passende woningen	30	100	150
9	Lansingerland heeft oog voor de vrijwillige inzet	80	150	200
10	Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten	25	180	262

Tabel 1: indicatieve financiële uitwerking van de beleidsaccenten (bedragen * € 1.000)

4.1 Voorkeurspakket college

In de consultatiefase zijn acht accenten voorgelegd aan de raadsleden, de ASD en aan aanbieders. Op basis van de opmerkingen zijn er twee accenten toegevoegd: accent 6 'Werken aan werk' en accent 10 'Voorkomen van zorgmijding door stapeling van lasten'. Op basis van de reacties die zijn gegeven door raadsleden, ASD en aanbieders komt het college tot het volgende pakket aan accenten:

Nr.	Beleidsaccent	a. Licht	b. Middel	c. Zwaar
1	Elk kind een kans	200	225	275
2	Kinderen uit de knel	10	75	135
3	De leraar trekt aan de bel	35	110	180
4	Pubers in de spotlights	20	65	90
5	Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord'	15	55	150
6	Werken aan werk	-	50	80
7	Grip op geld	30	35	85
8	Intergenerationeel wonen met passende woningen	30	100	150
9	Lansingerland heeft oog voor de vrijwillige inzet	80	150	200
10	Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten	25	180	262
Totaal: 1.157				

Tabel 1b: Pakket A: voorkeurspakket college (bedragen * € 1.000)

Uit de verschillende consultatierondes is gebleken dat er draagvlak is voor alle accenten. Daarom komen alle accenten in de keuze van het college terug. Wel is duidelijk geworden dat de meeste draagvlak is voor de accenten:

- Elk kind een kans (accent 1)
- Kinderen uit de knel (accent 2)
- De leraar trekt uit de bel (accent 3)
- Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord' (accent 5)
- Werken aan werk (accent 6)
- Grip op geld (accent 7)
- Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten (accent 10)

Daarom wordt voorgesteld om op deze accenten zwaar of middel in te zetten. Op de andere accenten wordt licht ingezet.

4.2 Alternatieve pakketten

Er zijn veel verschillende combinaties te maken in de accenten. Zo zijn er uiteenlopende voorkeuren uitgesproken voor accenten. In deze paragraaf geven we aan welke voorkeur is uitgesproken door de fracties, de ASD en de aanbieders.

Pakket B: waarbij de voorkeur van de fracties zwaar weegt

Na de bespreking van de discussienotitie in de commissie Samenleving hebben de fracties een schriftelijke reactie gestuurd. Hierin hebben de fracties een voorkeur uitgesproken voor accenten en zijn ook suggesties gedaan voor andere accenten. Door meerdere fracties is aangegeven dat zij een accent missen op participatie. Hiervoor is het accent 'Werken aan werk' geformuleerd. Later is accent 10 geformuleerd: 'Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten'. Hier hebben de fracties zich nog niet over uit kunnen spreken en daarom is dit accent niet meegewogen in dit pakket.

Nr.	Beleidsaccent	a. Licht	b. Middel	c. Zwaar
1	Elk kind een kans	200	225	275
2	Kinderen uit de knel	10	75	135
3	De leraar trekt aan de bel	35	110	180
4	Pubers in de spotlights	20	65	90
5	Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord'	15	55	150
6	Werken aan werk	-	50	80
7	Grip op geld	30	35	85
8	Intergenerationeel wonen met passende woningen	30	100	150
9	Lansingerland heeft oog voor de vrijwillige inzet	80	150	200
10	Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten	25	180	262
	Totaal: 1.075			

Tabel 1c: Pakket B: pakket op basis van de schriftelijke reacties fracties (bedragen * € 1.000)

Pakket C: waarbij de voorkeur van de ASD zwaar weegt

Op een eerder conceptversie van dit plan is advies gevraagd aan de ASD. Zij spraken een voorkeur uit voor: Accent 4 'Pubers in de spotlights', accent 7 'Grip op geld' en accent 5 'Lansingerland houdt eenzamen aan boord'. Verder gaven zij aan een accent op Participatie te missen. Daarnaast heeft de ASD in gesprekken met de gemeente aangegeven dat de eigen bijdrage (die geldt voor sommige ondersteuning) een drempel kan zijn om ondersteuning aan te vragen. En verder geeft ze mee dat er aandacht moet blijven voor betaalbare woningen voor jongeren en ouders in een echtscheidingssituatie.

Deze opmerkingen zijn ook meegewogen in de samenstelling van dit pakket.

Nr.	Beleidsaccent	a. Licht	b. Middel	c. Zwaar
1	Elk kind een kans	200	225	275
2	Kinderen uit de knel	10	75	135
3	De leraar trekt aan de bel	35	110	180
4	Pubers in de spotlights	20	65	90
5	Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord'	15	55	150
6	Werken aan werk	-	50	80
7	Grip op geld	30	35	85
8	Intergenerationeel wonen met passende woningen	30	100	100
9	Lansingerland heeft oog voor de vrijwillige inzet	80	150	200
10	Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten	25	180	262
Totaal: 1.117				

Tabel 1d: Pakket C: pakket op basis van het conceptadvies ASD (bedragen * € 1.000)

Op deze manier hebben wij het voorkeurspakket van de ASD aan het college voorgelegd.

Pakket D: waarbij de keuze van de aanbieders zwaar weegt

Op 22 november 2016 is er een bijeenkomst geweest met zowel Jeugd-, WMO- als Participatieaanbieders. Ook organisaties die subsidie ontvangen waren aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst konden zij ook een voorkeur uitspreken voor de accenten. Op basis van de reacties komen we tot de volgende verdeling:

Nr.	Beleidsaccent	a. Licht	b. Middel	c. Zwaar
1	Elk kind een kans	200	225	275
2	Kinderen uit de knel	10	75	135
3	De leraar trekt aan de bel	35	110	180
4	Pubers in de spotlights	20	65	90
5	Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord'	15	55	150
6	Werken aan werk	-	50	80
7	Grip op geld	30	35	85
8	Intergenerationeel wonen met passende woningen	30	100	150
9	Lansingerland heeft oog voor de vrijwillige inzet	80	150	200
10	Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten	25	180	262
Totaal: 1.125				

Tabel 1e: Pakket D: pakket op basis van de reacties van aanbieders (bedragen * € 1.000)

Deel B

De Systeemwereld

Financiën, inkoop, monitoren, sturen & uitvoeringsagenda

Van leefwereld terug naar systeemwereld

In het eerste deel (A) van Beleidsplan III zijn wij uitgebreid ingegaan op onze visie, ambities, het centraal stellen van de inwoner en het geven van richting aan ons toekomstige beleid. Als wij de eerdergenoemde PDCA-cyclus als uitgangpunt nemen betreft dit de fase ‘**plan**’.

In dit tweede deel (B) van de nota gaat het om het realiseren van deze ambities. Om dit te bereiken is het noodzakelijk om terug te gaan van de ‘*leefwereld*’ naar de ‘*systeemwereld*’. De realisatie van het beleid zal immers plaats moeten vinden met gebruikmaking en binnen de bestaande systemen. Hierbij denken wij aan de begroting, diverse wet- en regelgeving, inkoop-en subsidiebeleid en de verantwoording aan gemeenteraad en samenleving.

In dit deel van het beleidsplan richten wij ons op de PDCA-fasen: ‘**do**’ (inkoop), ‘**check**’ (monitoren) en ‘**act**’ (sturen). Deze fasen vormen de spreekwoordelijke ‘motor’ die de doorlopende verbetering van de cyclus in beweging houdt.

In hoofdstuk 5 hebben wij de financiële paragraaf uitgewerkt. Hierbij gaan wij in op de kosten van de uitvoering van de Lansingerlandse Standaard, de beleidsaccenten en de financiële ruimte. De uitkomsten van dit hoofdstuk hebben reeds als input gediend voor de in hoofdstuk 5 gemaakte keuzes tussen de beleidsaccenten. In hoofdstuk 6 gaan wij in op de realisatie, monitoring en sturing van het ingezette beleid. In hoofdstuk 7 beschrijven wij tenslotte op welke wijze wij dit uit gaan werken en implementeren. Wij spreken in dit kader van een uitvoeringsagenda voor 2017.

5 Financiën

In het hoofdstuk Financiën brengen wij in beeld wat er nodig is voor het realiseren van de in de deel A geformuleerde inhoudelijke ambities. Hiernaast bepalen wij welke middelen wij binnen de vastgestelde begroting beschikbaar hebben voor nieuwe activiteiten. Aan de hand hiervan bepalen wij de verdeling van de schaarse middelen. Hiermee geven wij invulling aan de opdracht die wij van de raad hebben gekregen: het opstellen van een integraal plan voor het Sociaal Domein, waarbij we de beschikbare financiële ruimte verdelen.

Om invulling te geven aan het bovenstaande beantwoorden wij in de volgende paragrafen drie vragen:

1. Wat kost de uitvoering van de ‘Lansingerlandse Standaard’?

De eerste stap die wij zetten is het verbinden van het beleidskader (=doelenschema's) en het middelenkader (=meerjarenbegroting). Dit leidt tot een financiële onderbouwing van de doelenschema's.

2. Welke financiële ruimte hebben wij in 2018 en verder?

De tweede vraag gaat over de financiële ruimte die wij binnen de vastgestelde begroting zien voor de uitvoering van de beleidsaccenten. Deze ruimte is bepalend voor de keuzes die we kunnen maken.

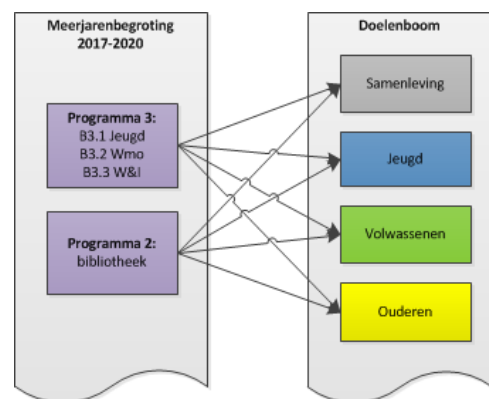
3. Wat kost de uitvoering van de beleidsaccenten?

Als laatste kwantificeren wij de kosten die verbonden zijn aan de uitvoering van ieder beleidsaccent. In combinatie met de financiële ruimte die wij bij de beantwoording van vraag 2 hebben geïnventariseerd vormt dit de financiële input die wij gebruiken bij het maken van keuzes tussen de beleidsaccenten in hoofdstuk 4.

5.1 Van begroting naar doelenschema's

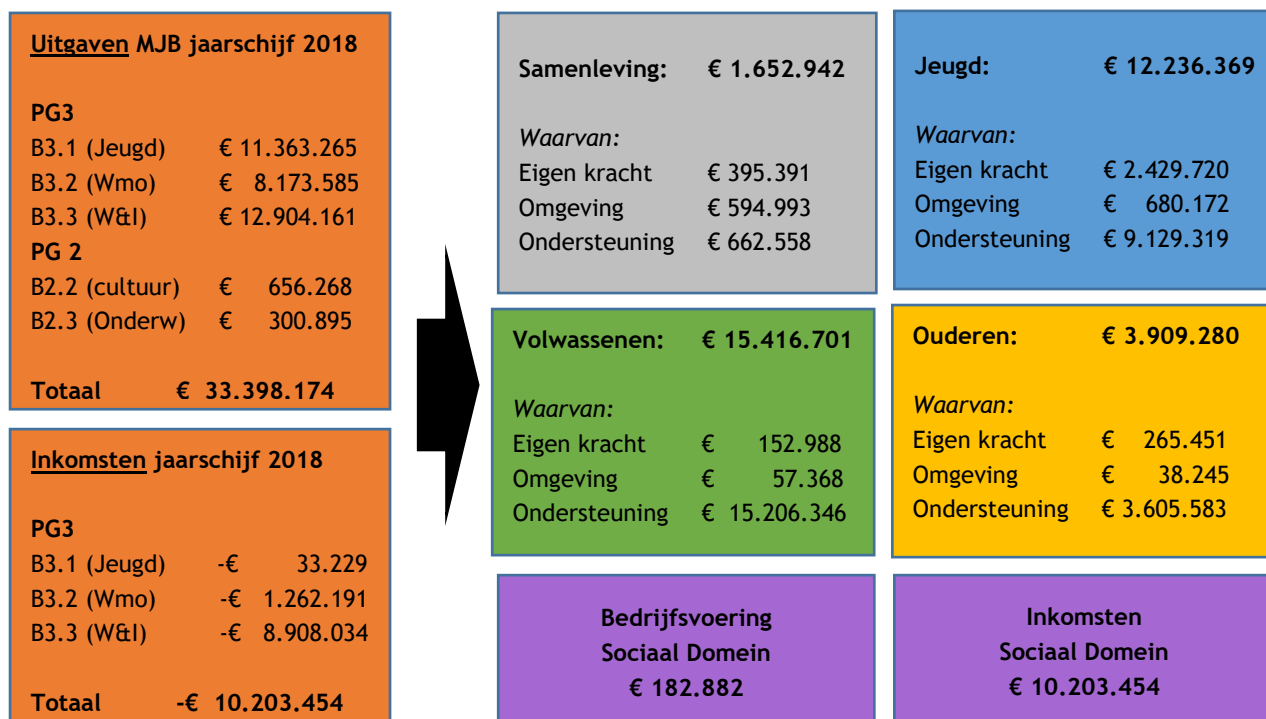
Doordat de meerjarenbegroting gebaseerd is op de landelijke vastgestelde IV3-systematiek (gebaseerd op de uitvoering van wettelijke taken) en onze doelenschema's juist op de individuele levensloop en de hieruit volgende doelgroepen, komen deze beide kader niet overeen. Hierdoor is er een ‘vertaalslag’ nodig om het financiële kader van de doelenschema's te schetsen.

In totaal is er in de vastgestelde meerjarenbegroting 2017-2021 jaarlijks ruim € 33,4 miljoen aan uitgaven en € 10,2 miljoen aan inkomsten opgenomen in wat wij beschouwen als het Sociale Domein. Hieronder verstaan wij geheel programma 3 van de begroting, aangevuld met een beperkt aantal posten uit programma 2. Om de omslag te maken van de begroting naar de doelenschema's zijn wij systematisch te werk gegaan. Voor iedere uitgave in de begroting (op basis van FCL/ECL-niveau) is bepaald waar deze binnen de doelenschema's aan bijdraagt. Deze werkwijze is in de figuur hiernaast schematisch weergegeven.

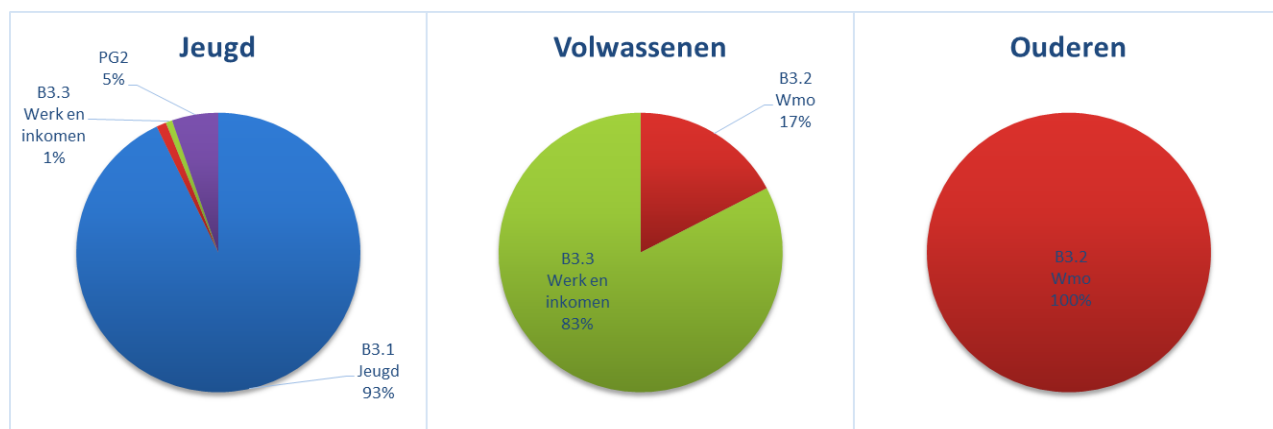
Figuur 2

In de figuur op de volgende paragraaf is het resultaat van de ‘vertaling’ van de begroting naar de systematiek van de doelenschema's weergegeven. In bijlage IV bij dit Beleidsplan III is de gedetailleerde financiële invulling van de doelenschema's weergegeven. In de figuur X op de volgende pagina is dit schematisch weergegeven.

Figuur 3: verdeling van de beleidsvelden per doelgroep (bron: MJB 2017-2021, jaarschijf 2018)

Op basis van de bovenstaande verdeling kunnen wij ook de verdeling van het budget per doelgroep aangeven. In de onderstaande figuur is de herkomst van de uitgaven per doelgroep weergegeven. Hierin zien wij bijvoorbeeld dat de middelen ten behoeve van ouderen volledig uit het budget in het kader van de Wmo afkomstig is, terwijl dit bij de doelgroep volwassenen 17% is. Hieruit blijkt de samenhang tussen beleidsterreinen en doelgroepen.

Figuur 4

5.2 Welke financiële ruimte hebben wij in 2018 en verder?

Bij het bepalen van de financiële ruimte voor 2018 en verder gaan wij uit van de vastgestelde meerjarenbegroting 2017-2021. In deze zin is deze financiële ruimte *kaderstellend*. Dat wil zeggen dat wij ernaar streven om deze middelen in zijn geheel te besteden aan activiteiten ten behoeve van het Sociaal Domein. In financiële zin stellen wij ons hierbij het doel om deze budgetten helemaal 'op' te maken, zonder dat wij deze overschrijden.

Om het bovenstaande te bereiken brengen wij in beeld hoeveel er van de in de begroting opgenomen middelen bij ongewijzigde continuering van de 'Lansingerlandse Standaard' in 2018 niet uitgegeven zal worden. Hiertoe hebben wij een gedetailleerde analyse uitgevoerd van de begroting. Hierbij hebben wij

achtereenvolgens gekeken naar de actuele en historische uitputting van de begroting, toekomstige trends en (beleidsmatige) ontwikkelingen. Deze analyse leidt tot de onderstaande 'vrije ruimte' in de begroting.

5.2.1 Extra middelen armoedebestrijding kinderen

Gedurende het opstellen van deze nota werd bekend (in de decembercirculaire) dat het kabinet met ingang van 2017 extra middelen ter beschikking stelt om ervoor te zorgen dat *'kinderen uit een gezin met een laag inkomen kansrijk kunnen opgroeien'*. Deze middelen zijn bedoeld om *'in samenwerking met hiervoor relevante fondsen en stichtingen zorg dragen voor voorzieningen in natura, zodat alle kinderen kunnen meedoen op school, aan sport, aan cultuur en sociale activiteiten'*.

Vanaf 2017 ontvangen wij in dit kader jaarlijks € 200.000,- extra aan inkomsten. Dit komt bovenop deze middelen in de begroting. In strikt formele zin zijn deze middelen niet geoormerkt en vrij te besteden. Er zijn tussen de VNG en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid echter wel afspraken gemaakt over de besteding hiervan. Deze afspraken komen grotendeels overeen met de door ons geformuleerde ambities onder beleidsaccent 1 (*'Elk kind een kans'*).

Begrotingspost	Fin. ruimte
B3.1 Jeugd	425
B3.2 Wmo	450
B3.3 Werk & inkomen	70
Extra Rijksmiddelen armoedebestrijding kinderen	200
Saldo	1.145

Tabel 2: geraamde financiële ruimte 2018, bedragen * € 1.000,-

Wij concluderen dat wij vanaf 2018 structureel € 1.145.000,- beschikbaar hebben om toe te delen aan nieuw beleid. Dit is 3% van het totale budget van het Sociaal Domein.

5.3 Wat kost de uitvoering van de beleidsaccenten?

Om een onderbouwde keuze te maken tussen de verschillende beleidsaccenten is het noodzakelijk om een indicatie van de kosten die verbonden zijn aan het uitvoeren van deze accenten te geven. Wij kunnen iedere euro immers slechts één keer uitgeven. Omdat wij de precieze invulling van de beleidsaccenten pas na de besluitvorming vormgeven hebben wij een globale, doch systematisch onderbouwde, kostenraming van de verschillende accenten opgesteld. Deze matrix hebben wij in hoofdstuk 5 reeds gebruikt om een voorstel te formuleren over de beleidsaccenten. Voor de volledigheid hieronder nogmaals de resultaat.

Nr.	Beleidsaccent	a. Licht	b. Middel	c. Zwaar
1	Elk kind een kans	200	225	275
2	Kinderen uit de knel	10	75	135
3	De leraar trekt aan de bel	35	110	180
4	Pubers in de spotlights	20	65	90
5	Lansingerland houdt eenzamen 'aan boord'	15	55	150
6	Werken aan werk	-	50	50
7	Grip op geld	30	35	85
8	Intergenerationeel wonen met passende woningen	30	100	150
9	Lansingerland heeft oog voor de vrijwillige inzet	80	150	200
10	Voorkomen zorgmijding door stapeling van lasten	25	180	262

Tabel 3: indicatieve financiële uitwerking van de beleidsaccenten (bedragen * € 1.000)

Toelichting

Voor het opstellen van de bovenstaande matrix hebben wij de volgende stappen doorlopen:

1. Voor ieder beleidsaccent inventariseren wij een aantal maatregelen die wij associëren met de concrete invulling van dit accent. Het gaat hierbij grotendeels om het intensiveren van bestaand beleid en maatregelen. Deze invulling hebben wij weergegeven in bijlage V.
2. Deze maatregelen (per accent) verdelen wij in drie verschillende 'ambitieniveaus': licht, middel en zwaar. Deze ambitieniveaus geven aan hoe zwaar wij willen inzetten op deze accenten.
3. Uit het bovenstaande volgt een matrix met 30 verschillende keuzemogelijkheden, waarbij de invulling van iedere accent per ambitieniveau gevormd wordt door een indicatieve set van maatregelen. Aan iedere set van maatregelen koppelen wij een globale kostenraming.

6 Inkoop, monitoren & sturen

Nu wij in deel A van dit Beleidsplan III bepaald hebben wat wij willen bereiken en in hoofdstuk 5 hoe we dit gaan betalen, gaan wij in dit hoofdstuk globaal in op de manier waarop wij dit realiseren. Zoals wij hiervoor aangaven, geven wij hiermee invulling aan de volgende fases van de PDCA-cyclus: DO door het inkopen van diensten (6.1), CHECK door het monitoren van de resultaten van de inzet van deze diensten (6.2) en tenslotte ACT door het waar nodig (bij)sturen van het beleid. In de volgende paragrafen gaan wij hier op in.

6.1 Inkoop

Om de in deel A van Beleidsplan III geformuleerde beleidsdoelen te realiseren, zetten wij een breed pallet aan hulp- en ondersteuningsdiensten in. De meeste hiervan voeren we niet zelf uit, maar worden door externe professionals in onze opdracht uitgevoerd. We spreken in dit kader van inkoop⁵. Er zijn veel verschillende manieren waarop wij deze inkoop vorm kunnen geven. In de aanloop naar het opleveren van deze notitie hebben wij de raad in een ‘gastcollege’ door een externe adviseur meegenomen in deze verschillende mogelijkheden en de keuzen die we hierbij kunnen maken.

Uitgangspunt bij het vormgeven van onze inkoop binnen het Sociaal Domein is maatwerk: wat wij belangrijk vinden verschilt per zorgsoort. Zo vinden wij keuzevrijheid voor de cliënt bij een dienst als dyslexiezorg belangrijker dan bij crisisopvang. Wij kiezen dus niet voor een ‘ideaal’ model voor alle inkoop, maar maken *per zorgsoort* een afweging tussen de verschillende mogelijke vormen van inkoop en kiezen de vorm die hier het best bij past. In de onderstaande tabel hebben wij de criteria op basis waarvan wij deze afweging maken kort toegelicht.

Criterium	Toelichting
Keuzevrijheid van inwoners	Daar waar dat mogelijk en efficiënt is bieden we ruimte aan de keuzevrijheid voor inwoners door het contracteren van meerdere aanbieders
Borging in de lokale infrastructuur	Daar waar dat noodzakelijk en wenselijk is kiezen we voor een aanbieder die geworteld is in de lokale samenleving
Professionaliteit en kwaliteit van dienst en dienstverlener	Waar noodzakelijk en wenselijk eisen we van aanbieders om te werken met hoog opgeleid/gespecialiseerd personeel en met erkende methodieken. Van alle aanbieders eisen we dat de mate van professionaliteit van hun medewerkers moet aansluiten bij de dienst die zij aanbieden
Ruimte voor ontwikkeling en initiatief	We kiezen bewust voor het creëren van ruimte voor nieuwe initiatieven en het toelaten van kleine ondernemers
Administratieve lasten	We maken bewuste keuzes voor het beïnvloeden van administratieve lasten
Zorgcontinuïteit	Een bewuste keuze voor het continueren van dienstverlening, contracten met zorgorganisaties en hun personeel
Geleidelijkheid	We maken een bewuste keuze voor geleidelijke verandering van het zorglandschap
Innovatie	Een bewuste keuze voor het creëren van ruimte om te experimenteren
Synergie	Waar nodig en efficiënt eisen we van aanbieders dat zij samenwerken om met elkaar het beste resultaat te bereiken

Tabel 4: criteria afwegingskader inkoop

In bijlage VI hebben schematisch het proces weergegeven van de vertaling van ons beleid in concrete overeenkomsten, en daarmee diensten, via het inkoopkader. We werken dit verder uit naar een beslisboom.

⁵ Hierbij hanteren wij een brede definitie van inkoop: ‘elke initiërende handling van onze gemeente om transacties met aanbieder van diensten te beïnvloeden op een dusdanige wijze dat deze een bijdrage leveren aan de gewenste maatschappelijke doelen’. Onder inkoop verstaan wij in dit kader dus zowel het aangaan van verplichtingen langs privaatrechtelijke contracten als publieksrechtelijke subsidies.

Iedere keer wanneer een contract afloopt of wanneer een nieuwe dienst moet worden ingekocht, gebruiken we de beslisboom om het juiste inkoopmodel te selecteren. De uitkomst van die beslisboom is zoals gezegd afhankelijk van de soort zorg, en het belang wat we daarbij hechten aan de verschillende criteria. Dit illustreren we in het kader hieronder met een voorbeeld.

Voorbeeld toepassing afwegingskader: slachtofferhulp volgt

7.2 Monitoren

Na het (laten) uitvoeren van beleid is de volgende stap in de cyclus het monitoren van de uitvoering en resultaten hiervan. De volgende uitgangspunten vormen ons inhoudelijke richtsnoer bij het uitwerken van monitoring (en sturing):

1. Monitoring is een instrument en geen doel op zich: we meten alleen wat we echt willen weten

We willen duidelijk hebben waarom we bepaalde aspecten monitoren en we kunnen onderbouwen waarom we bepaalde aspecten niet monitoren. We leggen duidelijke relaties tussen doelen, kritische succesfactoren, indicatoren en normen. Op deze manier beperken we de kosten en benodigde tijd voor monitoring en administratie voor zowel onze partners als voor onszelf.

2. De causaliteit tussen inzet en effect is niet altijd vast te stellen

We weten en accepteren dat de werkelijkheid complex is, dat onderlinge causaliteit niet altijd direct is en niet te bevatten is in een aantal indicatoren. Zelfs op individueel niveau is moeilijk met zekerheid vast te stellen of er een directe causaliteit bestaat tussen de ingezette ondersteuning en de gerealiseerde outcome. Dit kan ook het gevolg zijn van externe -en dus niet beïnvloedbare- factoren als het krijgen of juist verliezen van een baan of een relatie.

3. Niet alles is te sturen: we sturen op de meest effectieve resultaten

We brengen een duidelijk onderscheid aan tussen zaken die we wel kunnen sturen en dingen die ons 'overkomen'. We geven voorrang aan het inzichtelijk maken van informatie waarop wij kunnen sturen. Dat betekent dat we in belangrijke mate sturen op sturingsinformatie over de beleidsonderdelen:

- die het meest bepalend zijn voor het eindresultaat
- waar de grootste risico's liggen, en
- waar de belangrijkste kansen en opgaven liggen.

4. We gebruiken zoveel mogelijk bestaande gegevens en streven naar een breed palet aan verschillende indicatoren

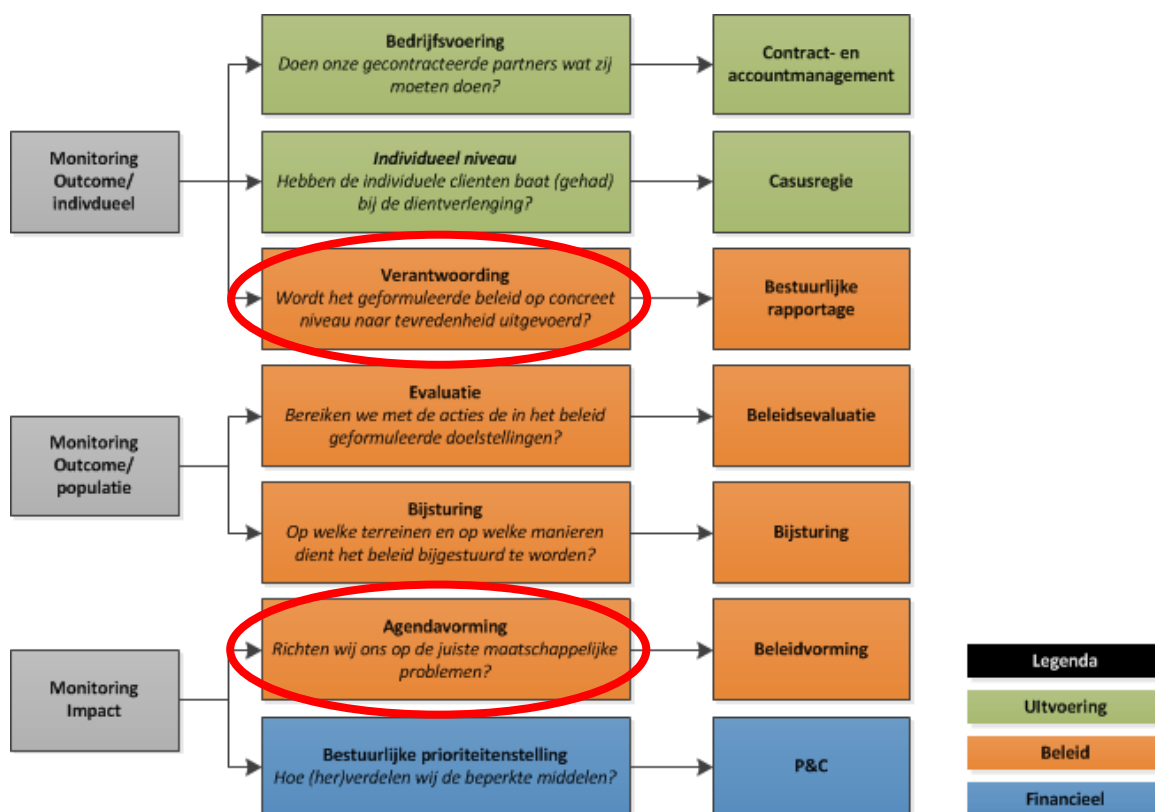
We zoeken in beschikbare data, instrumenten en indicatoren naar informatie die gebruikt kan worden om onze monitoringsvraag in te vullen. Waar we leemtes en ruimte voor ontwikkeling zien, steunen we de ontwikkeling van nieuwe instrumenten of nemen deze zelf ter hand. Hierbij gaan wij uit van een ontwikkelmodel, waarin wij periodiek verbeteringen doorvoeren en aansluiten bij landelijke ontwikkelingen.

Wij geven de monitorings- en sturingsfunctie vorm op basis van het theoretische model van de zogenaamde 'effectketen'. Centraal hierbij staat het monitoren en sturen op drie niveaus. In de onderstaande tabel hebben wij per niveau het doel van monitoring weergegeven.

Niveau van monitoring	Resultaat op...	Functie voor...
1. Outcome individueel	individu	bedrijfsvoering, individu, verantwoording
2. Outcome populatie	doelgroep	(beleids)evaluatie, bijsturing
3. Impact	gehele gemeenschap	agendavorming, bestuurlijke prioriteitenstelling

Tabel 5: drie niveaus van monitoring en de motivering hiervan

In de onderstaande figuur hebben wij dit schema verder uitgewerkt en dit verbonden aan de taakgebieden uitvoering, beleid en financiën.

Figuur 5: motieven voor monitoring en de bijbehorende taakgroep

In dit beleidsplan richten wij ons op het beleidsmatige (oranje) gedeelte van monitoring. Hierbij richten wij ons op de verantwoordingsfunctie (outcome/individueel) en de agendavormende functie (impact).

De beide andere functies uit het schema, evaluatie en bijsturing, bevinden zich op het niveau van outcome/populatie. Vanwege de vaak complexe causaliteit tussen van activiteiten en beleidsresultaat, is het erg lastig om maatschappelijke effecten te koppelen aan beleid. Met name wegens de decentralisatie is dit momenteel in heel Nederland een actueel onderwerp waar veel onderzoek naar gedaan wordt door ambtenaren, adviesbureaus en universiteiten. In het verlengde van het vierde uitgangspunt, waarbij wij zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij bestaande gegevens en ontwikkelingen, kiezen wij ervoor om de monitoring op dit moment niet inhoudelijk uit te werken. Afhankelijk van de ontwikkelingen op landelijk niveau verwachten wij eind 2018 meer inzicht te kunnen geven in deze functies.

6.1.1 Verantwoording

Zoals de naam aangeeft is de verantwoordingsfunctie gericht op het afleggen van verantwoording aan de samenleving, via de raad. De centrale vraag hierbij is of het uitgestippelde beleid ook op het meest concrete niveau naar tevredenheid wordt uitgevoerd. Binnen deze verantwoordingsfunctie onderscheiden wij drie primaire onderwerpen:

1. Cliënttevredenheid
2. Doelrealisatie
3. Uitval & Wachttijden

Ad 1) Wij vinden het belangrijk dat cliënten tevreden zijn met de dienstverlening die zij door de gemeente (bijvoorbeeld via de consultants) of namens de gemeente (gecontracteerde

zorgverleners) ontvangen. Vanuit het verantwoordingsmotief brengen wij dit op een geaggregeerd niveau in kaart.

- Ad 2)** Met doelrealisatie duiden wij op de mate waarin de doelen zoals omschreven in de individuele integrale ondersteuningsplannen (op basis van de zelfredzaamheidsmatrix) daadwerkelijk gerealiseerd worden.
- Ad 3)** Bij de monitoring geven wij speciale aandacht aan de elementen uitval (ingezette ondersteuningstrajecten die tussentijds afgebroken worden) en wachttijden (de tijd die verstrijkt tussen het vaststellen van de indicatie en de start van de behandeling).

In de onderstaande tabel is de basisindicatoren set op verantwoordingsniveau weergegeven.

Thema	Indicator	Bron
Client-tevredenheid	Tevredenheid cliënt over aanbieder	A
	Tevredenheid over de kwaliteit van de ondersteuning	C
	Tevredenheid cliënt over 'keukentafelgesprekken'	C
	<i>Verdere ontwikkeling: storytelling</i>	D*
Doelrealisatie	Aantal (met succes) beëindigde trajecten	B
	Op- en afschaling van ondersteuningstrajecten	B*
	Effecten van de ondersteuning	C
	Productiecijfers, ontwikkeling en duiding hiervan	B
	<i>Verdere ontwikkeling: reflectie professionals</i>	D*
Uitval & wachttijden	Tijd tussen indicatie en start behandeling	B*
	% uitval en voortijdig afgesloten trajecten, inclusief reden	A, B
	Gemiddelde wachttijd	A
	Klachten	A
Bronnen: a. Periodieke rapportages van gecontracteerde zorgaanbieders & verantwoording subsidiepartijen; b. Ons klantvolgsysteem (GWS); c. Cliëntervaringsonderzoeken; d. Nog te ontwikkelen nieuwe instrumenten.		

Tabel 6: basisindicatoren set verantwoording (*=verdere ontwikkeling noodzakelijk in 2017)

Met dit overzicht denken wij tegemoet te komen aan uw wens tot het beperken van meetcriteria. Daarnaast komt het tegemoet aan uw wens om vooral de tevredenheid van de inwoner te monitoren

6.1.2 Agendavorming

De agendavorming richt zich op het in beeld brengen van wat er speelt in de samenleving, zodat bij het opstellen van beleid de juiste prioriteiten en accenten gelegd kunnen worden. De onderwerpen waar wij op ons hier bij de monitoring op richten komen overeen met de thema's uit de doelenschema's:

1. Samenleving
2. Jeugd
3. Volwassenen
4. Ouderen

In de onderstaande tabel is de basisindicatoren set op agendavormingsniveau weergegeven. Hierbij hebben wij conform het vierde uitgangspunt gekozen voor een breed palet aan indicatoren en bronnen, om zo een breed beeld te schetsen van de huidige situatie en ontwikkelingen.

Thema	Indicator	Bron
Samenleving	% buurtbewoners die voor elkaar klaarstaan	A
	% vrijwilligerswerk in de nabije toekomst	A
	% matig tot zeer ernstig eenzaam	F
	% actief in verenigingsleven	A
Jeugd	Jongeren met jeugdhulp, naar soort	A
	% voortijdig schoolverlaters	A
	% kinderen in echtscheidingssituaties	A
	Tevredenheid kwaliteit ondersteuning (Jeugd)	B
	Middelengebruik Jeugd	F
	% obesitas	F
	% bereik populatie CJG	D
	% 15-22 jarigen dat onderwijs volgt	I
	% jeugdwerkloosheid	E
Volwassenen	Waardering gezondheid	A
	% weerbare en kwetsbare inwoners	A
	Beëindigde re-integratievoorzieningen	E
	Aantal bijstand-, WW- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	J
	Middelengebruik Volwassenen	F
	% niet werkende werkzoekenden	H
Ouderen	% van cliënten WMO die ook hulp ontvangen van een naaste	B
	% van de mantelzorgers die de zorg wel/niet aankan	B
	Zorgafname: productiecijfers, ontwikkeling en duiding hiervan	C
	Kwaliteit van de geboden ondersteuning (Wmo)	B
	Aandeel ouderen (75+) dat zelfstandig gehuisvest is	G
Bronnen:		
a. www.waarstaatjegemeente.nl ;		
b. Client ervaringsonderzoeken		
c. Rapportage aanbieders		
d. Kwartaalrapportage CJG		
e. Interne administratie & klantvolgsysteem		
f. GGD-monitor		
g. Gemeentelijk Basis Administratie (GBA)		
h. UWV		
i. DUO		
j. CBS		

Tabel 7: basisindicatoren set agendavorming (*=ontwikkeling op systeem/inhoudelijk niveau)

6.2 Sturen

In deze nota richten wij ons op de sturende rol die de raad heeft gedurende de looptijd van het voorliggende Beleidsplan III. Het kader hierbij wordt gevormd door de twee primaire functies die de raad als uitvloeisel van haar volksvertegenwoordigende functie heeft:

▪ Kaderstellen

De raad stuurt op hoofdlijnen. Hierbij staan de zogenaamde 3W-vragen centraal: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? en Wat mag het kosten? Kaderstelling staat hierdoor bijna gelijk aan opdrachtformulering. De kaders die de raad stelt zijn immers op te vatten als opdrachten en randvoorwaarden, waarbinnen het college een bepaald onderwerp uitwerkt en ter hand neemt.

▪ Controleren

De controlerende rol van de raad hangt nauw samen met de kaderstelling. Als in de kaderstellende opdracht het doel en de daarbij behorende kaders concreet zijn aangegeven, kan de raad achteraf bezien of het doel binnen de daarvoor gestelde kaders is bereikt. De controlerende functie van de raad is zowel gericht op het uitgevoerde beleid als op de financiële resultaten. In brede zin kunnen wij dit beschouwen als de uitvoering van PDCA-cyclus.

In de onderstaande matrix hebben wij horizontaal de 3W vragen uit de kaderstellende rol geplaatst en verticaal de PDCA cyclus. De invulling van de matrix geeft de sturingsinstrumenten van de raad aan.

	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat mag het kosten?
Plan Beleid vaststellen	LL standaard & beleidsaccenten Paragraaf 2-3	Inkoopkader Paragraaf x	Financieel kader paragraaf 5
Do uitvoering	Uitvoeringsplannen Q2-3 2017	Inkoop en subsidierelaties	Voor- & najaarsnota, jaarrekening (half)jaarlijks
Check controlleren	Rapportage sociaal domein Halfjaarlijks		
Act (bijstelling)	Midterm Review 2019	Rapportages accenten Jaarlijks	Begroting Jaarlijks

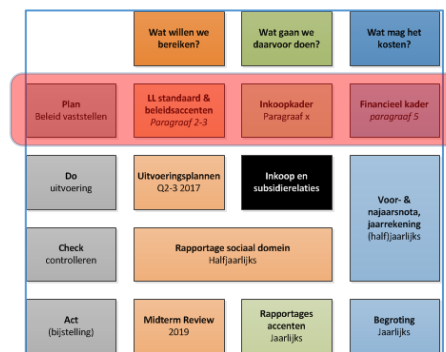
Figuur 6: sturingsmatrix Sociaal Domein (oranje=beleid, groen= uitvoering, blauw=financieel)

In de tabel op de volgende pagina lichten wij de concrete invulling van het bovenstaande schema toe. Hiertoe onderscheiden wij vier clusters van sturingsmogelijkheden.

1. Vaststellen beleid

Het belangrijkste onderdeel van de invulling van de kaderstellende rol ligt in het vaststellen van het voorliggende beleidsnotitie. Deze bevat een integrale beschrijving van de 3W-vragen.

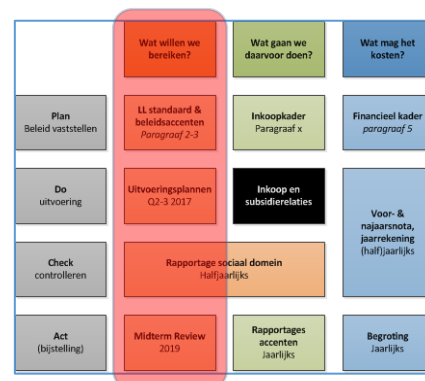
Met het vaststellen van deze nota wordt de basis voor de 'plan'-functie van het Sociaal Domein voor de komende 4 jaar vastgelegd. Op basis van de hierna volgende stappen 2, 3 en 4 wordt dit in deze periode uitgewerkt en geëvalueerd (2), gemonitord (3) en financieel gestuurd (4).

2. Uitwerken en evalueren beleid

Na de vaststelling van deze notitie wordt dit beleid gedurende 2017 uitgewerkt en in uitvoeringsplannen gevat. De voortgang van zowel het algemene beleid als de uitvoeringsplannen wordt twee maal per jaar aan de raad gerapporteerd in de 'rapportages sociaal domein'.

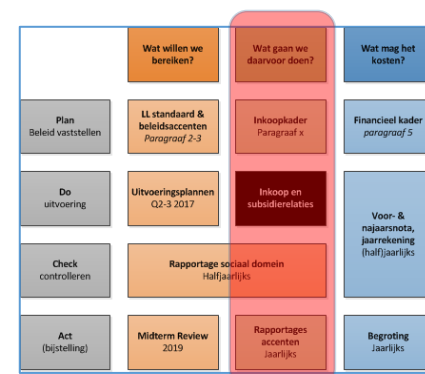
In het eerste kwartaal van 2020 volgt een zogenaamde *midterm review*, waarin wij de stand opmaken over de met het beleid bereikte effecten. Op basis van deze resultaten kan besloten worden het beleid, zoals geformuleerd onder stap 1, fundamenteel bij te stellen.

3. Monitoren

De concrete uitvoering van het geformuleerde beleid is een collegebevoegdheid. De criteria van het afwegingskader (p. x) vormt hierbij de basis voor de wijze waarop zij dit vormgeeft.

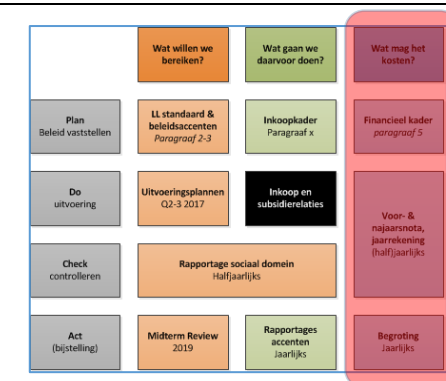
De uitvoering van de inkoop zelf is een bedrijfsmatige activiteit die buiten het beleidsmatige kader valt. De sturingsfunctie van de raad richt zich op de resultaten hiervan. Hiertoe wordt de raad tweemaal per jaar geïnformeerd door middel van de rapportages sociaal domein. In deze rapportages bevinden zich ook de in paragraaf 4.1 geformuleerde indicatoren ter monitoring. Specifiek ten aanzien van de vastgestelde beleidsaccenten stellen wij jaarlijks een voortgangsrapportage op.

4. Financiële sturing

De stappen 2 en 3 richten zich primair op de inhoudelijke beleidsrealisatie. De financiële sturing richt zich specifiek op de financiële realisatie en de bijsturing hiervan.

De belangrijkste functie van de financiële sturing is het bewaken van de realisatie van de opgestelde budgetten. Door middel van de voor- en najaarsrapportages en de jaarrekening worden kosten-, en hierdoor productie-, over- en onderscheidingen gerapporteerd. Door het vaststellen van de kadernota en de begroting kan het beleid jaarlijks bijgesteld worden.

Tabel 8

7 *Vervolg: uitvoeringsagenda*

In de voorgaande hoofdstukken hebben wij de doelstellingen, kaders en ambities voor het Sociaal Domein voor de periode 2018-2022 vastgelegd. In dit laatste hoofdstuk geven wij aan op welke wijze wij dit uit gaan werken en implementeren. Wij spreken in dit kader van een uitvoeringsagenda voor 2017. Deze agenda bestaat uit 5 stappen:

1. Uitvoeringsplannen beleidsaccenten;
2. Inkoop;
3. Bedrijfsvoering;
4. Monitoring;
5. Uitwerking monitoring op outcome-niveau.

In de volgende paragrafen lichten wij de deze stappen kort toe.

7.1.1 *Uitvoeringsplannen beleidsaccenten (Q2-Q3)*

Nadat wij in deel A een keuze hebben gemaakt tussen de verschillende beleidsaccenten en ambitieniveaus werken wij deze uit in een (of meerdere) uitvoeringsplannen. In deze plannen leggen wij onder andere vast:

- a) Op welke wijze wij de (algemene) beleidsaccenten vertalen naar concrete activiteiten;
- b) Hoe wij deze activiteiten uit gaan voeren;
- c) Wanneer wij deze activiteiten uitvoeren;
- d) Hoe wij de voortgang en de realisatie van deze invulling meten en rapporteren.

Deze uitvoeringsplannen stellen wij op in het tweede kwartaal van 2017, met een mogelijke uitloop naar het derde kwartaal. Deze uitvoeringsplannen leggen wij ter bespreking voor aan de gemeenteraad. Hierna gaan wij over tot de uitvoering van deze activiteiten, waarvoor wij diensten en producten zullen moeten inkopen (zie de volgende paragraaf).

7.1.2 *Inkoop (Q1-Q2)*

Op basis van de in hoofdstuk 7 vastgestelde criteria passen we in het eerste kwartaal de afwegingscriteria en beslisboom toe op de huidige contracten en subsidies in het sociaal domein en werken we een voorstel uit voor inkoop. Aan de hand van deze uitwerking bepalen wij in het tweede kwartaal van 2017 per zorgsoort/ contract:

- a) Waar wij prioriteit aan geven bij het opnieuw vormgeven/aanbesteden;
- b) Wat de meest geëigende vorm van inkoop is;
- c) Hoe wij dit vorm geven (bv. inkoop of subsidie, looptijd, etc.).

Op basis van de bovenstaande uitkomsten gaan wij vanaf Q2 of Q3 aan de slag met nieuwe aanbestedingen voor de inkoop. Vanwege de noodzakelijke procedure geven wij bij de uitvoering prioriteit aan de subsidies die wij in 2018 willen verlenen.

7.1.3 *Bedrijfsvoering (Q2-Q4)*

Voor het realiseren van de twee hierboven beschreven inhoudelijke activiteiten moeten ook elementen uit de bedrijfsvoering en de P&C-cyclus aangepast worden. Hierbij denken wij aan de volgende stappen:

- Juridische borging: het verankeren in de Verordening en Beleidsregels Sociaal Domein;
- ICT: het aanpassen van de digitale werkomgeving van bijvoorbeeld de afdeling Publiekszaken voor een juiste en volledige registratie;
- Communicatie en publieksinformatie: het volledig en tijdig informeren van diverse betrokkenen, zoals inwoners en aanbieders;
- Financiën: het verankeren van de wijzigingen in de gemeentelijke begroting;
- Personele organisatie: door onder andere de kennis van de medewerkers te actualiseren.

7.1.4 Monitoring

De basis-indicatorensets die wij in hoofdstuk 6 vastgesteld hebben dienen geoperationaliseerd en in sommige gevallen verder ontwikkeld te worden. Een voorbeeld hiervan is het maken van een keuze over de rapportagevorm. Bijvoorbeeld bij klanttevredenheid: kiezen wij hierbij voor een rapportage per zorgsoort of over het totale Sociaal Domein? En gaan wij daarbij uit van een gemiddelde, een gewogen gemiddelde of een mediaan? Zo zijn meerdere keuzes te formuleren. Op basis van deze uitwerking stellen wij in Q4 een '0-meting' van de vastgestelde indicatoren vast.

7.1.5 Uitwerking monitoring op outcome-niveau

Eerder in dit hoofdstuk gaven wij de complexiteit van monitoring op outcome-niveau weer. Gedurende 2017 volgen wij de ontwikkelingen op dit beleidsterrein op landelijk niveau. Afhankelijk van de ontwikkelingen verwachten wij eind 2018 meer inzicht te kunnen geven in deze functies.

7.1.6 De uitwerkingsagenda

In de onderstaande tabel hebben wij de uitwerkingsagenda 2017 samengevat.

2017	Q1	Q2	Q3	Q4
Beleidsaccenten	Besluitvorming beleidsplan	Opstellen uitvoeringsplannen	Aanbesteding diensten/producten	
Inkoop	Subsidieregeling Sociaal Domein 2018	Publiceren Subsidieregeling Sociaal Domein	Beoordelen en beschikken subsidies	
	Toepassen afwegingscriteria op huidige en nieuwe contracten Uitwerken voorstel voor inkoop		Aanbesteding (doorlopend)	
Bedrijfsvoering		Bedrijfsvoering en P&C-cyclus		
Monitoring		Operationalisering indicatoren		0-meting →
Outcome-monitoring	Landelijke ontwikkelingen volgen			Start monitoring op outcome-niveau →

Tabel 9: de uitwerkingsagenda (oranje=beleid, groen= uitvoering, blauw=inkoop)

Het advies van de ASD.

Aan het college van burgemeester en wethouders van Lansingerland

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Ons kenmerk: ASD17.B.001

Uw kenmerk: U16.14487

Lansingerland, 4 januari 2017

Geacht college,

Conform artikel 3:8 van de Verordening Sociaal Domein 2016 van de gemeente Lansingerland verzoekt u de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) advies uit te brengen over de Maatschappelijke Agenda 2018-2022 (MAG) en de algemene subsidieverordening 2018.

Inleiding

In uw oorspronkelijke aanvraag heeft u ons verzocht in te gaan op de drie kernelementen van de Maatschappelijke Agenda, welke aanvullingen wij in algemene zin hebben en welke risico's wij zien voor de uitvoering van de Maatschappelijke Agenda. Daarnaast heeft u ons gevraagd de algemene subsidieverordening 2018 aan de hand van het wijzigingsdocument te beoordelen.

Op verzoek van uw beleidsmedewerkers is op 29 november 2016 een conceptadvies over de Maatschappelijke Agenda (kenmerk ASD16.B.017) uitgebracht en een *separaat advies* (kenmerk ASD16.B.016) over de algemene subsidieverordening.

Het voorliggend definitief advies is opgesteld naar aanleiding van de bijgestelde beleidsnotitie (beleidsplan Sociaal Domein deel III met Agenda 2018 - 2022) die wij op 22 december 2016 hebben ontvangen.

In haar conceptadvies (ASD16.B.017) is de ASD al ingegaan op de door u gestelde vragen en is tevens in een bijlage bij het conceptadvies een aantal aanvullende adviezen / voorstellen voor de Maatschappelijke Agenda opgenomen. In het definitieve advies hebben wij ons vooral gericht op deel A van de beleidsnotitie van 22 december 2016.

Advies Beleidsplan Sociaal Domein III

De ASD wil allereerst uw beleidsmedewerkers een compliment geven voor de zorgvuldigheid waarmee zij, ondanks hoge tijdsdruk, getracht hebben ons conceptadvies te verwoorden in het voorliggend beleidsplan. Bijvoorbeeld door het opnemen van beleidsaccenten die specifiek benoemd zijn in ons conceptadvies. Ook de terugkoppeling op ons conceptadvies was helder en duidelijk verwoord.

De ASD herkent zich in het nu voorliggend beleidsplan, waarbij zij nog wel de volgende kanttekeningen wil plaatsen:

1. Bij de samenstelling van het '*voorkeurspakket*' van de ASD is op basis van ons conceptadvies terecht zwaar ingezet op accenten 4, 5, 6, 7 en 10. Echter accent 2: *Kinderen uit de knel*' is in onze ogen

onderbelicht gebleven. De ASD opteert voor dit accent de midden variant en voor accent 9: *'Lansingerland heeft oog voor de vrijwillige inzet'* de lichte variant. Deze aanpassing past binnen de gestelde financiële kaders;

2. Bij element 2: *De touwtjes zelf in handen* wordt duidelijk gesteld dat inwoners van Lansingerland een eigen verantwoordelijkheid hebben. Dit is voor de ASD een helder uitgangspunt, omdat in element 3: *Op tijd erbij!* ook het vangnet staat beschreven mocht dat niet of in onvoldoende mate mogelijk zijn. Voor de volwassenen en ouderen zijn daarbij globaal de instrumenten beschreven, echter voor kinderen en jongeren wordt volstaan met een verwijzing naar de rol van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Hoe sluitend is dit? In hoeverre zijn ouders verplicht zich te melden bij het CJG? Krijgt het CJG terugkoppeling van andere specialisten/betrokkenen? De ASD adviseert om ook voor de doelgroep Kinderen en Jongeren aan te geven, aan welke instrumenten de gemeente denkt om het onvermogen tot eigen verantwoordelijkheid op tijd te signaleren;
3. Bij accent 3: *De leraar trekt aan de bel* adviseert de ASD om het intensiveren van schoolmaatschappelijk werk (SMW) nader te omschrijven. Wordt er extra ingezet op samenwerking tussen SMW en de gemeente? Speelt SMW een rol bij de brede uitvraag?
4. Bij accent 4: *Pubers in de spotlights* is als laatste aandachtspunt de aanvullende inzet voor jongvolwassen genoemd. Welke inzet? Door wie? De ASD adviseert om dit scherper te formuleren. In welke richting denkt de gemeente? Gespecialiseerde inzet van jongerenwerkers?

Daarnaast adviseert de ASD om ook extra in te zetten op opvoedingsondersteuning voor de ouders van pubers;

5. Bij accent 5: *Lansingerland houdt eenzamen aan boord* is het verschil tussen de midden en intensieve variant de inzet van professionals. Echter wel tegen een aanzienlijke financiële inspanning. De ASD wil u in overweging geven of deze *extra financiële inspanning* effectief is. Tegen eenzaamheid bestaan beperkte effectieve interventies. Bovendien is er een verschil van interpretatie. Wat de buitenwereld als probleem ziet, hoeft niet door de betrokkenen als zodanig te worden ervaren. Vaak is het een bewuste keuze om juist op zichzelf te blijven. Preventie door te blijven investeren in sociale contacten wordt in de literatuur vaak aangehaald als effectief middel. Prof. dr. Joris Slaets (Leyden Academy) geeft daarbij aan dat voor ouderen dat vaak helaas al te laat is en dat het ook heel moeilijk is om het gedrag te veranderen. Prof. dr. Anja Machielse (Universiteit Utrecht) geeft daarbij aan dat één keer in de drie weken een bezoek al veel zou kunnen betekenen voor eenzame mensen. Dit kan ook door vrijwilligers worden gedaan.

De ASD adviseert om gezien de extra financiële inspanning voor dit accent te opteren voor de midden variant en het vrijvallend budget aan te wenden voor extra inzet binnen de andere accenten zoals accent 2: *Kinderen uit de knel* en accent 3: *De leraar trekt aan de bel*.

6. Bij accent 7: *Grip op geld* adviseert de ASD om ruimhartiger de mogelijkheden voor individuele inkomens ondersteuning te benutten. Bijvoorbeeld een vrijwilligersvergoeding tot het wettelijk toegestane bedrag, toetsingscriteria voor individuele inkomens toeslag en bijzondere bijstand voor extra onvoorziene uitgaven;
7. Bij accent 9 *Lansingerland waardeert / heeft oog voor de vrijwillige inzet* corresponderen de genoemde acties / maatregelen niet met de bovenliggende paragrafen.

Als extra inzet voor de mantelzorgers wil de ASD graag wijzen op een waardering in de vorm van een jaarlijkse financiële tegemoetkoming, het zogenoemde Mantelzorgcompliment. Dit compliment werd in 2016 door de mantelzorgers zeer gewaardeerd. Ter overweging wil de ASD

meegeven om een compliment (in een nader te bepalen vorm), ook breed voor vrijwilligers (indirect via de maatschappelijke organisaties) mogelijk te maken. Dus complementair aan de jaarlijkse Vrijwilligersprijs.

Afsluiting

Het is mij een genoegen u dit advies namens de ASD aan te bieden. Voor onze overige opmerkingen verwijzen wij graag naar ons conceptadvies van 29 november 2016 (kenmerk ASD16.B.016).

Graag ontvangt de ASD een schriftelijke reactie op dit voorstel. Indien u besluit om het voorstel niet of gedeeltelijk over te nemen dan ontvangen wij graag een toelichting.

Hoogachtend,

Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland,
G.N. Steenkamp, voorzitter

ASD Lansingerland
Postbus 295
2650 AG Berkel en Rodenrijs

De reactie van de gemeente op het advies.

Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland
Postbus 295
2650 AG BERKEL EN RODENRIJS

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Annabel Trouwborst
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Verzenddatum 25 januari 2017
Ons kenmerk U17.00016
Uw brief van

Onderwerp **Reactie op advies Beleidsplan
Sociaal Domein 2018-2022**

Geachte heer Steenkamp,

Wij hebben de Adviesraad Sociaal Domein om advies gevraagd op het beleidsplan voor het sociaal domein. In deze brief leest u onze reactie op uw advies.

Van beleidsvoorbereiding naar definitief advies

We hebben u in vroeg stadium betrokken bij de beleidsvoorbereiding. U heeft in november gereageerd op een concept beleidsplan. Wij hebben die reactie verwerkt in de versie die wij u op 22 december stuurden. In deze brief reageren wij op uw definitieve advies op Beleidsplan III Sociaal Domein dat wij op 5 januari ontvingen.

Reactie op uw advies

Allereerst willen wij u graag bedanken voor uw medewerking. Zowel uw concept-advies als uw definitieve advies zijn uitvoerig en zorgvuldig geformuleerd. Hieronder gaan wij in op de adviezen uit uw definitieve advies.

Advies 1:

De samenstelling van het 'voorkeurspakket' van de ASD: u vraagt om een aanpassing.

Onze reactie:

Wij hebben de tekst aangepast conform uw verzoek.

Adviezen 2 tot en met 5:

In uw adviezen 2 tot en met 5 gaat u in op de instrumenten die als voorbeeld bij de accenten in het beleidsplan waren opgenomen. Mede door uw adviezen hebben wij ons gerealiseerd dat het benoemen van die instrumenten de suggestie wekt dat de aanpak voor de accenten al vaststaat. Het gaat nu echter om het beleidsplan. De inzet van specifieke instrumenten behorende bij de accenten staat nog niet vast. Het bepalen van de instrumenten volgt na de vaststelling van het beleidsplan. Dan gaan wij aan de slag met het opstellen van uitvoeringsplannen, waarbij uw inbreng natuurlijk op prijs gesteld wordt.

Wij hebben daarom de voorbeelden van de in te zetten instrumenten bij de accenten weggehaald uit het beleidsplan. De door u gemaakte opmerkingen over de uitvoering van de accenten en de daarbij behorende budgetten nemen wij mee bij het opstellen van de uitvoeringsplannen. U wordt hierover tijdig geïnformeerd.

Advies 6:

Bij accent 7: *Grip op geld* adviseert de ASD om ruimhartiger de mogelijkheden voor individuele inkomensondersteuning te benutten.

Onze reactie:

Uw standpunt over dit onderwerp is ons bekend. We hebben hier al in diverse reacties onze visie op gegeven. De tekst in het beleidsplan is daarom niet gewijzigd.

Advies 7:

Als extra inzet voor de mantelzorgers wil de ASD graag wijzen op een waardering in de vorm van een jaarlijkse financiële tegemoetkoming, het zogenoemde Mantelzorgcompliment. Dit compliment werd in 2016 door de mantelzorgers zeer gewaardeerd. Ter overweging wil de ASD meegeven om een compliment ook breed voor vrijwilligers mogelijk te maken.

Onze reactie:

De waardering voor de financiële tegemoetkoming voor mantelzorgers die u heeft opgevangen bij uw achterban komt overeen met de signalen die wij zelf van diverse kanten hebben ontvangen. We overwegen deze vorm van waardering van mantelzorgers de komende jaren te continueren. Wij gaan in gesprek met het Vrijwilligersinformatiepunt (VIP) om te bekijken welke vorm van waardering voor vrijwilligers, naast de jaarlijkse vrijwilligersprijs, passend en haalbaar is.

Tenslotte

Het definitieve beleidsplan is op een aantal plekken gewijzigd ten opzichte van de tekst uit het plan waarop u uw advies heeft gebaseerd. Het gaat daarbij vooral om tekstuele wijzigingen op plekken waar het korter en bondiger kon. Wij denken dat dit een verbetering is ten opzichte van de versie van december 2016.

Het beleidsplan wordt op 9 februari besproken in de Commissie Samenleving. De besluitvorming vindt naar verwachting plaats in de gemeenteraad op 23 februari. Wij willen u nogmaals bedanken voor uw advies en uw inbreng tijdens het ontwikkelproces van het beleidsplan Sociaal Domein, waarbij u steeds de focus heeft gehouden op de gevolgen van het beleid voor de inwoner.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

drs. ing. Ad Eijkenaar
Secretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester